

HOTĂRÂRE A GUVERNULUI
pentru aprobarea Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 360/2023
privind sistemul public de pensii

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 169 din Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii ,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

ART. 1

Se aprobă Normele de aplicare a prevederilor Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1089 din 4 decembrie 2023, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

ART. 2

La data intrării în vigoare a prezentei hotărâri se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 257/2011 pentru aprobarea Normelor de aplicare a prevederilor Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 214 din 28 martie 2011.

PRIM-MINISTRU,

ION-MARCEL CIOLACU

NORME

de aplicare a prevederilor Legii nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii

CAP. I

Contractul de asigurare socială, declarația nominală de asigurare și declarația individuală de asigurare

ART. 1

(1) În situațiile în care, pentru anumite perioade ulterioare datei de 31 martie 2001, stagiul de cotizare în sistemul public de pensii, respectiv veniturile brute lunare realizate pe baza cărora se determină punctajul lunar, nu pot fi dovedite prin declarația privind evidența nominală a asiguraților și a obligațiilor de plată către bugetul asigurărilor sociale de stat, prevăzută de Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, și/sau prin declarația nominală de asigurare, sau se constată erori în cuprinsul acestor declarații, persoana în cauză sau reprezentantul legal al acesteia poate prezenta la depunerea cererii de pensionare la casa teritorială de pensii competentă alte documente doveditoare.

(2) Documentele doveditoare prevăzute la alin. (1) pot fi:

a) carnetul de muncă, cu înregistrările efectuate potrivit normelor legale, în original și în copie;

b) certificate cu informații extrase din registrele generale de evidență a salariaților depuse de angajatori potrivit art. 7 din Hotărârea Guvernului nr. 905/2017 privind întocmirea și completarea registrului general de evidență a salariaților, cu modificările și completările ulterioare;

c) certificate/adeverințe eliberate în condițiile legii de Arhivele Naționale sau de către deținătorii legali ai arhivelor foștilor angajatori;

d) hotărâri judecătorești prin care se reconstituie elementele necesare stabilirii drepturilor de pensie;

e) alte documente prevăzute de lege privind stagiul de cotizare și veniturile brute lunare realizate.

(3) Documentele prevăzute la alin. (2), cu excepția celor prevăzute la alin. (2) lit. a) - c), se prezintă în original sau, în copie certificată, după caz.

(4) Prevederile alin. (1) și (2) se aplică numai în situațiile în care se dovedește că angajatorul sau entitatea asimilată angajatorului, precum și persoana juridică sau fizică plătitoare de venituri persoanelor prevăzute la art. 6 alin.(1) lit. f), altele decât

cele care depun declarație individuală de asigurare, se află în imposibilitatea de a întocmi și de a depune declarația nominală de asigurare sau declarația nominală de asigurare rectificativă, după caz. Dovada imposibilității angajatorului de a întocmi și de a depune declarația nominală de asigurare sau pe cea rectificativă a declarației nominale de asigurare se face prin document emis de Registrul Comerțului din care să rezulte faptul că acesta a fost radiat.

(5) Prin excepție de la prevederile alin.(1)-(4), în situația în care pentru anumite perioade de după 31 martie 2001 persoana în cauză sau reprezentantul legal al acesteia constată erori în cuprinsul declarațiilor prevăzute la alin.(1), în ceea ce privește datele de identificare ale asiguratului (nume, prenume, CNP), aceștia pot prezenta, în vederea rectificării acestor erori, ulterior datei constatării, la casa teritorială de pensii competente alte documente doveditoare întocmite, în condițiile legii, de instituțiile abilitate.

ART. 2

(1) Contractul de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin. (2) din Legea nr. 360/2023 privind sistemul public de pensii, denumită în continuare, lege, se poate încheia de orice persoană care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 5 alin. (1) și (2) din lege, respectiv:

- este cetățean român, cetățean al altor state sau apatrid și are domiciliul sau reședința în România;
- este cetățean român, cetățean al altor state sau apatrid și nu are domiciliul sau reședința în România, dar îndeplinește condițiile prevăzute de instrumentele juridice internaționale la care România este parte pentru a fi asigurat al sistemului public de pensii.

(2) Contractul de asigurare socială prevăzut la alin. (1) se încheie în vederea obținerii pensiei pentru limită de vârstă, sau, după caz, în vederea completării venitului asigurat utilizat la calculul acestei categorii de pensii.

ART. 3

(1) Contractul de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin. (3) din lege se poate încheia de orice persoană care îndeplinește condițiile prevăzute la art. 5 alin. (1) și (2) din lege, respectiv:

- este cetățean român, cetățean al altor state sau apatrid și are domiciliul sau reședința în România;
- este cetățean român, cetățean al altor state sau apatrid și nu are domiciliul sau reședința în România, dar îndeplinește condițiile prevăzute de instrumentele juridice internaționale la care România este parte pentru a fi asigurat al sistemului public de pensii.

(2) Contractul de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin. (3) din lege se poate încheia doar de persoanele care nu au calitatea de pensionari în sistemul public de pensii sau într-un sistem de asigurări sociale neintegrat acestuia, în țară, în statele membre UE sau în alte state cu care România aplică instrumente juridice internaționale în domeniul securității sociale.

(3) Perioada pentru care se poate încheia contractul de asigurare socială prevăzut la alin. (1) este de cel puțin o lună și de cel mult 6 ani calendaristici (72 de luni) anteriorii lunii încheierii contractului și este cuprinsă între data împlinirii vârstei de 18 ani și data împlinirii vârstei standard de pensionare.

(4) În intervalul de 6 ani calendaristici, poate fi solicitată asigurarea pentru una sau mai multe perioade de timp, continue sau dispartate, situate în intervalul menționat la alin. (3).

(5) Perioadele pentru care persoana poate încheia contractul de asigurare socială prevăzut la alin. (1) sunt cele în care nu a realizat stagiul de cotizare sau stagiul asimilat stagiului de cotizare în sistemul public de pensii sau într-un sistem de asigurări sociale neintegrat acestuia, în țară, în statele membre ale UE sau în alte state cu care România aplică instrumente juridice internaționale în domeniul securității sociale.

(6) În intervalul de 6 ani se pot încheia și mai multe contracte de asigurare socială cu condiția ca perioadele de asigurare înscrise în acestea, cumulate, să nu depășească acest interval.

(7) Contractul de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin. (3) din lege poate fi încheiat și de către persoanele care, anterior intrării în vigoare a legii, au avut încheiate contracte de asigurare socială cu același obiect în baza altor acte normative.

(8) Perioada pentru care se încheie contractul de asigurare socială prevăzut la alin. (1) constituie stagiul de cotizare contributiv și se valorifică pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă.

ART. 4

(1) Contractul de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin. (2) și (3) din lege se încheie între persoana interesată sau, după caz, reprezentantul legal ori mandatarul acesteia, desemnat prin procură specială, și casa teritorială de pensii competentă în funcție de domiciliul sau reședința acestora.

(2) În situația în care persoana interesată nu și-a desemnat un reprezentat legal sau mandatar și nici nu mai are domiciliul sau reședința în România, va încheia contractul de asigurare cu casa teritorială de pensii din raza ultimului domiciliu sau ultimei reședințe avut/avute în România.

(3) Contractul de asigurare socială se încheie în formă scrisă și produce efecte de la data înregistrării acestuia la casa teritorială de pensii.

(4) În situația în care contractul de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin. (2) din lege se încheie direct de către persoana interesată, care urmează să beneficieze de asigurare, aceasta va prezenta actul de identitate, în original și copie.

(5) În situația în care contractul de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin. (3) din lege se încheie direct de către persoana interesată, care urmează să beneficieze de asigurare, aceasta va prezenta actul de identitate, în original și copie, și declarația prevăzută în Anexa nr. 12 din lege, completată.

(6) În situația în care contractul de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin. (2) din lege se încheie de către mandatarul persoanei care urmează să beneficieze de asigurare, acesta va prezenta, pe lângă actul său de identitate, în original și copie, și procura specială în condițiile legii.

(7) În situația în care contractul de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin. (3) din lege se încheie de către mandatarul persoanei care urmează să beneficieze de asigurare, aceasta va prezenta, pe lângă actul său de identitate, în original și copie, declarația prevăzută în Anexa nr. 12 din lege, completată și procura specială în condițiile legii.

(8) Obiectul procurii prevăzute la alin. (6) și alin. (7) îl constituie împuternicirea mandatarului de a încheia contractul de asigurare prevăzut la art. 6 alin. (2) și/sau alin. (3) din lege, în numele mandantului, respectiv persoanei care va beneficia de asigurare, de a achita contribuția de asigurări sociale datorată de persoana asigurată, semnarea oricăror documente care implică încheierea și derularea contractului de asigurare etc.

(9) Actele de identitate care se prezintă, în original și copie, la încheierea contractului de asigurare socială sunt, după caz:

- carte de identitate, carte de identitate simplă, carte electronică de identitate, carte de identitate provizorie sau buletin de identitate, aflate în termen de valabilitate;
- pașaport românesc sau străin (diplomatic, de serviciu, diplomatic electronic, de serviciu electronic, simplu, simplu electronic, simplu temporar) sau titlu de călătorie, aflate în termen de valabilitate;
- orice alt document emis de statul al cărui cetățean este, prin care se face dovada identității persoanei și a cetățeniei -în cazul cetățenilor străini cu domiciliul în alt stat.

ART. 5

(1) Baza lunară de calcul al contribuției de asigurări sociale pentru persoanele care încheie contracte de asigurare socială prevăzute la art. 6 alin.(2) și (3) din lege o constituie venitul lunar asigurat, înscris în acestea, care este ales de persoana interesată, cu respectarea prevederilor legii.

(2) Venitul lunar asigurat înscris în contractul de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin.(2) și (3) din lege poate fi modificat, din inițiativa asiguratului, prin încheierea unui act adițional la contractul de asigurare socială (anexa nr. 13 la lege).

(3) Actul adițional la contractul de asigurare socială produce efecte de la data înregistrării acestuia la casa teritorială de pensii competentă și are același regim juridic ca și contractul de asigurare socială.

(4) Venitul lunar asigurat înscris în contractul de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin.(2) din lege, se modifică din inițiativa casei teritoriale de pensii competente, prin notificarea scrisă a asiguratului, ori de câte ori venitul lunar asigurat este mai mic decât cel prevăzut la art. 33 alin.(1) din lege.

ART. 6

(1) În situația în care, pe parcursul derulării unui contract de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin.(2) și (3) din lege, asiguratul își schimbă domiciliul sau reședința, poate solicita transferul contractului de asigurare la casa de pensii teritorială în raza căreia și-a stabilit noul domiciliu sau noua reședință, prin încheierea unui act adițional la contractul de asigurare socială.

(2) Transferul contractului de asigurare socială de la o casă teritorială de pensii la alta nu presupune rezilierea/denușarea acestuia de către casa teritorială de pensii la care a fost încheiat contractul de asigurare socială și nici încheierea unui nou contract de către casa teritorială de pensii care preia, ci doar o modificare a termenilor contractului încheiat inițial.

(3) Asiguratul va beneficia de toate prestațiile de asigurări sociale stipulate în contractul de asigurare socială încheiat cu casa teritorială de pensii de la care s-a transferat.

ART. 7

Constatarea rezilierii contractului de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin.(2) din lege, precum și a denunțării unilaterale a contractului de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin.(2) și (3) din lege, se face prin decizie a casei teritoriale de pensii competentă, care are calitatea de asigurător.

ART. 8

Durata contractului de asigurare socială prevăzut la art. 6 alin.(3) din lege expiră în termen de 1 an de la data încheierii acestuia.

ART. 9

(1) În situația în care, pe parcursul derulării contractului de asigurare socială încheiat în condițiile art. 6 alin.(3) din lege, casa teritorială de pensii competentă constată că nu au fost respectate condițiile încheierii acestui contract de asigurare, care au fost asumate de asigurat prin declarația prevăzută în Anexa nr. 12 la lege, va proceda la constatarea nulității contractului de asigurare socială.

(2) Constatarea nulității contractului de asigurare socială se va face în baza unei decizii de constatare, iar restituirea sumei achitate cu titlu de contribuție de asigurări sociale se va face conform Legii nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și completările ulterioare, după notificarea asiguratului și depunerea de către acesta a unei cereri de restituire.

ART. 10

(1) Persoanele asigurate la data de 31 august 2024, pe bază de contract de asigurare socială încheiat în condițiile Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, sau în condițiile Legii nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu modificările și completările ulterioare, își păstrează calitatea de persoane asigurate în sistemul public de pensii începând cu data de 1 septembrie 2024, fără a avea obligația

încheierii unui nou contract de asigurare socială potrivit prevederilor art. 6 alin.(2) din lege.

(2) Asiguratul beneficiază de toate prestațiile de asigurări sociale stipulate în contractul de asigurare socială încheiat în condițiile Legii nr. 19/2000, cu modificările și completările ulterioare, sau în condițiile Legii nr. 263/2010, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Pentru persoanele prevăzute la alin.(1) venitul lunar asigurat înscris în contractul de asigurare socială se încadrează în limitele prevăzute la art. 33 alin.(1) din lege.

(4) Persoanelor prevăzute la alin.(1) le revin în continuare obligațiile stabilite de lege, în cazul asiguraților care se regăsesc la art. 6 alin.(2) din lege.

ART. 11

(1) Persoanele care realizează venituri din activități independente și/sau drepturi de proprietate intelectuală, pentru care se datorează contribuție de asigurări sociale, sunt asigurate în sistemul public de pensii, în funcție de situația în care se încadrează potrivit Codului fiscal, fie pe baza declarației individuale de asigurare, fie pe baza declarației nominale de asigurare.

(2) În situația în care persoanele care realizează venituri din activități independente și/sau drepturi de proprietate intelectuală îndeplinesc condițiile pentru a fi asigurați ai sistemului public de pensii în baza declarației individuale de asigurare, vor depune acest formular la organul fiscal competent.

(3) În situația în care persoanele care realizează venituri din activități independente și/sau drepturi de proprietate intelectuală îndeplinesc condițiile pentru a fi asigurați ai sistemului public de pensii în baza declarației nominale de asigurare, persoana juridică sau fizică plătitoare de venituri va depune declarația nominală de asigurare la organul fiscal competent.

CAP. II

Stagiul de cotizare în sistemul public de pensii.

ART. 12

(1) În situația persoanelor prevăzute la art. 6 alin. (1) din lege, constituie stagiul de cotizare contributiv în sistemul public de pensii perioadele pentru care s-au datorat contribuții de asigurări sociale.

(2) În situația asiguraților prevăzuți la art. 6 alin. (1) lit. f) din lege care au depus declarația individuală de asigurare, dacă la definitivarea anului fiscal se constată că, la sfârșitul anului, în funcție de categoria de venit, venitul net anual determinat sau, după caz, venitul brut anual realizat ori normele anuale de venit determinate potrivit Codului fiscal sunt mai mici decât suma reprezentând 12 salarii de bază minime brute pe țară garantate în plată și aceștia au plătit contribuție de asigurări sociale, stagiul de cotizare contributiv se determină prin raportarea venitului pentru

care s-a achitat contribuția de asigurări sociale la salariul minim brut pe țară garantat în plată, în vigoare la data depunerii declarației fiscale.

(3) În situația persoanelor prevăzute la art. 6 alin. (2) și (3) din lege, asigurate pe baza contractului de asigurare socială, stagiul de cotizare contributiv se constituie din însumarea perioadelor pentru care s-a datorat și plătit, conform legii, contribuția de asigurări sociale.

(4) În cazul persoanelor prevăzute la art. 6 alin.(2) din lege, asigurate pe baza contractului de asigurare socială, dacă la data rezilierii/denuțării unilaterale al acestui contract, contribuția de asigurări sociale datorată nu este achitată în întregime, stagiul de cotizare se determină prin raportarea sumelor plătite la cota de contribuție de asigurări sociale aplicată asupra bazei lunare de calcul al acestei contribuții.

(5) În cazul persoanelor prevăzute la art. 6 alin.(3) din lege, asigurate pe baza contractului de asigurare socială, dacă la data împlinirii termenului prevăzut la art. 31 alin.(3) din lege sau în cazul denuțării unilaterale a acestui contract, contribuția de asigurări sociale datorată nu este achitată în întregime, stagiul de cotizare se determină prin raportarea sumelor plătite la cota de contribuție de asigurări sociale aplicată asupra bazei lunare de calcul al acestei contribuții în vigoare la data încheierii contractului.

ART. 13

(1) Perioadele de stagiul de cotizare prevăzute la art. 13 lit. a), lit. c) și lit. d) din lege, constituie stagiul de cotizare contributiv astfel cum este definit la art. 3 lit. r) din lege.

(2) Perioadele necontributive prevăzute la art. 13 lit. b) din lege, reprezintă stagiul de cotizare astfel cum este definit la art. 3 lit. q) din lege.

(3) Perioadele prevăzute la art. 14 din lege reprezintă perioade asimilate stagiului de cotizare astfel cum este definit la art. 3 lit. q) din lege.

(4) Constituie stagiul de cotizare în condiții normale de muncă, necontributiv, perioadele suplimentare la vechimea în muncă/stagiul de cotizare prevăzute la art. 15 din lege.

(5) Perioadele necontributive și perioadele asimilate stagiului de cotizare se valorifică la stabilirea prestațiilor de asigurări sociale în condițiile prezentei legi, dacă persoana a fost asigurată în sistemul public și a realizat stagiul de cotizare contributiv.

ART. 14

(1) Stagiului minim de cotizare contributiv prevăzut la art. 47 alin. (2) din lege, reprezintă perioada minimă de timp prevăzută de lege în care asigurații au realizat stagiul de cotizare contributiv pentru a beneficia de pensie pentru limită de vârstă.

(2) Stagiul minim de cotizare contributiv și stagiul complet de cotizare contributiv, prevăzut de lege, cuprinde și perioada prevăzută la art. 14 alin. (1) lit. e) din lege.

(3) Începând cu data finalizării eşalonării prevăzute în anexa nr. 5 la lege, stagiul minim de cotizare contributiv, stagiul complet de cotizare contributiv și vârsta standard de pensionare, prevăzute de lege, se majorează în funcție de evoluția speranței de viață din România.

(4) Majorarea prevăzută la alin. (3) referitoare la modificarea/creșterea stagiului minim de cotizare contributiv, a stagiului complet de cotizare contributiv și a vârstei standard de pensionare se va realiza, la un interval de maximum 3 ani, cu data finalizării eşalonării.

(5) În situația în care se constată o evoluție pozitivă a speranței de viață, Consiliul Fiscal care monitorizează parametrii menționați la alin. (3), în baza unui raport, sesizează Guvernul în vederea modificării cadrului legal. În situația în care se constată o evoluție negativă a speranței de viață, parametrii menționați la alin. (3) își păstrează valorile prevăzute de lege.

(6) În situația în care evoluția pozitivă a speranței de viață menționată la alin. (5) este mai mică de o lună parametrii menționați la alin. (3) își păstrează valorile prevăzute de lege.

(7) Începând cu data intrării în vigoare a legii, Consiliul fiscal întocmește un raport la fiecare 3 ani, după publicarea proiecțiilor Ageing Working Group (AWG, prin care verifică și confirmă dacă există o evoluție a speranței de viață care să determine creșterea stagiului minim de cotizare contributiv, stagiului complet de cotizare contributiv și a vârstei standard de pensionare. În situația în care sunt identificate creșteri, Guvernul este obligat să ajusteze acești indicatori, în baza unui act normativ.

ART. 15

Perioada pentru care se datorează contribuție de asigurări sociale în sistemul public de pensii se înregistrează în zile lucrate dintre cele lucrătoare, corespunzătoare condițiilor de muncă în care asiguratul își desfășoară activitatea, sau, după caz, în zile lucrătoare din numărul zilelor calendaristice, în cazul perioadelor de concedii medicale.

ART. 16

(1) Stagiul de cotizare se determină și se exprimă în zile calendaristice.

(2) Modalitatea tehnică de transformare a zilelor lucrătoare în zile calendaristice, în vederea determinării stagiului de cotizare realizat, se face potrivit procedurii aprobate prin ordin al președintelui Casei Naționale de Pensii Publice, denumită în continuare CNPP.

CAP. III

Pensiile din sistemul public de pensii

ART. 17

În sistemul public de pensii au dreptul la pensie, cu îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege, următoarele categorii de persoane:

a) asigurații prevăzuți la art. 6 din lege;

b) elevii, ucenicii și studenții care au capacitatea de muncă diminuată din cauza bolilor profesionale sau accidentelor de muncă survenite în timpul și din cauza practicii profesionale;

c) persoanele care, la data solicitării drepturilor de pensie, nu mai au calitatea de asigurat;

d) urmașii persoanelor prevăzute la lit. a)-c), respectiv copiii și soțul supraviețuitor.

A. Pensia pentru limită de vârstă

ART. 18

(1) Vârstele standard de pensionare, stagiile minime de cotizare contributive și stagiile complete de cotizare contributive pentru femei și bărbați sunt prevăzute în anexa nr. 5 la lege.

(2) La determinarea stagiului minim de cotizare contributiv realizat prevăzut la alin. (1) se au în vedere pentru deschiderea dreptului la pensie conform prevederilor art. 162 din lege și perioadele de stagiul de cotizare, respectiv vechimea în muncă sau vechimea în serviciu efectiv realizată în celelalte sisteme de asigurări sociale, neintegrate sistemului public de pensii.

ART. 19

Persoanele asigurate în sistemul public de pensii care îndeplinesc condițiile de înscriere la pensie pentru limită de vârstă respectiv vârsta standard de pensionare și stagiul minim de cotizare contributiv prevăzute în anexa nr. 5 la lege, începând cu data intrării în vigoare a legii, pot opta pentru acordarea pensiei pentru limită de

vârstă sau continuarea activității, până la împlinirea vârstei de 70 ani, în condițiile prevăzute de art. 46 alin. (2) din lege.

ART. 20

(1) Reducerea vârstelor standard de pensionare pentru persoanele care au realizat stagii de cotizare în condiții deosebite de muncă, în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite prevăzute la art. 27 din lege, se face corespunzător timpului efectiv lucrat în aceste condiții, din vârstele standard de pensionare prevăzute în anexa nr. 5 la lege, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 48 alin. (1) lit. a) din lege.

(2) Reducerea vârstelor standard de pensionare pentru persoanele care au realizat stagii de cotizare în grupa I de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, se face corespunzător stagiului de cotizare realizat în aceste condiții, din vârstele standard de pensionare prevăzute în anexa nr. 5 la lege, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 48 alin. (1) lit. b) din lege.

(3) Reducerea vârstelor standard de pensionare pentru persoanele care au realizat stagii de cotizare în condiții speciale, în locurile de muncă încadrate în condiții speciale, prevăzute la art. 28, precum și în locuri de muncă încadrate în condiții speciale conform legislației în vigoare în perioada 1 aprilie 2001 și până la intrarea în vigoare a legii, se face corespunzător stagiului de cotizare realizat în aceste condiții, din vârstele standard de pensionare prevăzute în anexa nr. 5 la lege, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 48 alin. (1) lit. b) din lege.

(4) Reducerea vârstelor standard de pensionare potrivit art. 48 alin. (1) lit a) și b) din lege se face numai în condițiile realizării stagiului complet de cotizare contributiv.

(5) Reducerea vârstelor standard de pensionare pentru stagiile de cotizare realizate în grupa I, grupa a II-a, condiții deosebite și condiții speciale de muncă, se acordă numai pentru stagiile de cotizare realizate în sistemul public de pensii.

Art. 21

(1) În situația persoanelor care, anterior datei de 1 aprilie 2001, au desfășurat activitate cel puțin 50% în subteran sau în zona I de expunere la radiații, respectiv cel puțin 70% în zona II de expunere la radiații, dintre cele încadrate la art. 28 alin. (1) lit. a) și b) din lege, stagiul de cotizare realizat în aceste condiții este egal cu timpul lucrat în regim normal de lucru, numai în vederea reducerii vârstei standard de pensionare.

(2) Reducerile vârstelor standard de pensionare prevăzute la art. 49 alin. (1) din lege se acordă cu condiția realizării stagiului de cotizare prevăzut la acest articol, pentru fiecare tip de condiție specială în parte.

(3) În situația persoanelor care au realizat stagii de cotizare în condiții speciale de muncă mai mici decât cele prevăzute la art. 49 alin. (1), respectiv la art. 50 alin. (1) din lege, pentru fiecare tip de condiție specială în parte, reducerea vârstei standard de pensionare se realizează în condițiile art. 48 alin. (1) lit. b) din lege.

(4) În vederea aplicării reducerii vârstei standard de pensionare conform prevederilor art. 49 și art. 50 din lege, nu este necesară îndeplinirea condiției privind realizarea stagiului complet de cotizare contributiv, prevăzut în anexa nr. 5 la lege.

ART. 22

(1) Reducerea vârstelor standard de pensionare potrivit art. 48 din lege se face numai în condițiile realizării stagiului complet de cotizare contributiv.

(2) Reducerile vârstelor standard de pensionare acordate asiguraților sistemului public de pensii, prevăzute la art. 48 și art. 51 din lege, precum și cele prevăzute de alte acte normative cu caracter special, pot fi cumulate fără ca reducerea totală să fie mai mare de 11 ani.

ART. 23

(1) Femeile care au născut și crescut copiii până la vârsta de 16 ani beneficiază, în condițiile legii, de reducerea vârstei standard de pensionare prevăzută în anexa nr. 5 din lege cu câte 6 luni pentru fiecare copil, respectiv maxim 3 ani și 6 luni pentru 7 și mai mulți copii.

(2) Dovada situației prevăzute la alin. (1) se face cu certificatul de naștere al copiilor și declarație pe proprie răspundere că a crescut copiii până la vârsta de 16 ani.

(3) De prevederile alin. (1) beneficiază și femeile care au adoptat și crescut copiii pe o perioadă de cel puțin 13 ani.

(4) Dovada situației prevăzute la alin. (3) se face cu certificatul de naștere al copiilor/ hotărârea judecătorească definitivă prin care s-a încuviințat adopția și declarație pe proprie răspundere că a crescut copii timp de cel puțin 13 ani.

ART. 24

Pentru persoanele cărora le-au fost stabilite drepturi privind vechimea în muncă în condițiile prevăzute la art. 1 alin. (1) lit. a)-c) și alin. (2) din Decretul-lege nr. 118/1990 privind acordarea unor drepturi persoanelor persecutate din motive politice de dictatura instaurată cu începere de la 6 martie 1945, precum și celor deportate în străinătate ori constituite în prizonieri, republicat, reducerea vârstelor standard de

pensionare conform art. 48 alin. (1) lit. c) din lege se face numai pentru anii întregi de privare de libertate, de deportare în străinătate după data de 23 august 1944 și/sau de prizonierat.

ART. 25

(1) Reducerea prevăzută la art. 52 din lege se aplică persoanelor cu handicap care, la data solicitării pensiei, fac dovada acestui statut cu certificatul de încadrare în grad de handicap, emis în condițiile Legii nr. 448/2006, republicată, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare.

(2) În vederea aplicării art. 52 din lege, certificatul de încadrare în grad de handicap va conține obligatoriu:

- a) data dobândirii handicapului;
- b) gradul de handicap;
- c) mențiunea că handicapul este permanent;
- d) mențiunea că certificatul a fost emis pentru aplicarea art. 52 din lege.

(3) Reducerea prevăzută la art. 52 din lege se face numai în situația realizării în condiții de handicap a stagiilor de cotizare contributive prevăzute de lege, în funcție de gradul de handicap.

(4) La calculul stagiului de cotizare contributiv, în vederea stabilirii eligibilității pentru acordarea pensiei conform dispozițiilor art. 52 din lege, nu se iau în considerare perioadele de asigurare voluntară în baza unui contract de asigurare.

(5) Schimbarea ulterioară înscrierii la pensie a gradului de handicap nu afectează drepturile de pensie acordate, cu excepția cazului în care certificatul de încadrare în grad de handicap a fost anulat, în condițiile legii.

ART. 26

(1) Prevederile art. 53 din lege se aplică persoanelor cu deficiență vizuală gravă care fac dovada acestui statut cu certificatul de încadrare în grad de handicap grav emis în condițiile Legii nr. 448/2006, republicată, privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, cu modificările și completările ulterioare, care cuprinde următoarele elemente: data ivirii handicapului, gradul de handicap, mențiunea că handicapul este permanent, precum și faptul că certificatul a fost emis în vederea aplicării art. 53 din lege.

(2) Prevederile art. 53 din lege se aplică doar în condițiile realizării unui stagiou de cotizare contributiv de cel puțin o treime din stagiul complet de cotizare contributiv prevăzut în anexa nr. 5 din lege.

Art. 27

(1) Stagiile de cotizare realizate în locurile de muncă prevăzute la art. 28 alin. (1) lit. d) și f) - l) din lege, se consideră stagii de cotizare în condiții speciale de muncă,

numai dacă acestea se desfășoară în aceste condiții, pe toată durata programului normal de lucru dintr-o lună.

(2) Programul normal de lucru din luna respectivă pentru locurile de muncă prevăzute la alin. (1) este cel stabilit prin acte normative specifice domeniului respectiv de activitate.

(3) În situația în care, potrivit legii, unitățile prevăzute în anexa nr. 3 la lege își schimbă denumirea sau sediul ori se reorganizează, inclusiv prin preluarea în totalitate sau în parte a patrimoniului de către o altă societate, locurile de muncă avizate în condiții speciale, în care până la data la care au intervenit aceste modificări s-au desfășurat activitățile prevăzute în anexa nr. 2 la lege, rămân în continuare încadrate în condiții speciale de muncă, dacă respectivele locuri de muncă se regăsesc la noua societate.

(4) Controlul privind menținerea, conform avizului, a locurilor de muncă la noua societate se efectuează de către Inspekția Muncii, prin inspectoratele teritoriale de muncă, respectiv CNCAN.

(5) În situațiile prevăzute la alin. (3) și (4), angajatorul va depune la casa teritorială de pensii „Nota privind locurile de muncă încadrate în condiții speciale/deosebite, după caz, potrivit Avizului reevaluat/reînnoit pentru încadrarea locurilor de muncă în condiții speciale/deosebite”, întocmită de către acesta, în conformitate cu modelul prezentat în anexa nr. 1 și nota de constatare întocmită de către inspectoratul teritorial de muncă, respectiv CNCAN, din care să rezulte menținerea, conform avizului, a locurilor de muncă la noua unitate.

(6) Încadrarea asiguraților în locuri de muncă în care se desfășoară activitățile prevăzute expres în anexa nr. 2 la lege se face de către unitățile prevăzute în anexa nr. 3 la lege, pe baza documentelor și evidențelor acestora, întocmite potrivit legii, din care rezultă că activitatea asiguraților s-a desfășurat numai în respectivele locuri de muncă, pe toată durata programului normal de lucru din luna respectivă.

ART. 28

(1) Stagiile de cotizare realizate după intrarea în vigoare a legii, în locurile de muncă în condiții deosebite, potrivit art. 27 alin. (2) din lege, se consideră stagii de cotizare în condiții deosebite de muncă, numai dacă acestea se desfășoară în condițiile în care s-au obținut avizele, respectiv pe durata programului normal de lucru.

(2) Programul normal de lucru prevăzut la alin. (1) este cel stabilit prin acte normative specifice.

(3) Locurile de muncă considerate ca fiind în condiții deosebite, prevăzute la alin. (1) sunt locurile de muncă pentru care au fost emise avize de încadrare în

condiții deosebite și ulterior reînnoite și ale căror termene de valabilitate s-au menținut și prelungit cu respectarea legislației anterioare intrării în vigoare a legii.

(4) În situația angajatorului care, după intrarea în vigoare a legii, își schimbă denumirea sau sediul ori se reorganizează, inclusiv prin preluarea în totalitate sau în parte a patrimoniului de către altă societate, fapt atestat prin documente justificative, locurile de muncă care, până la data la care au intervenit aceste modificări, sunt considerate în condiții deosebite potrivit art. 27 alin .(2) din lege, rămân în continuare în aceste condiții, dacă respectivele locuri de muncă se regăsesc la noua societate.

(5) Controlul privind menținerea, respectiv reînnoirea avizului pentru locurile de muncă de la noua societate se efectuează de către Inspekția Muncii, prin inspectoratele teritoriale de muncă, respectiv CNCAN, conform competențelor fiecărei instituții.

(6) În situațiile prevăzute la alin. (3) și (4), angajatorul va depune la casa teritorială de pensii „Nota privind locurile de muncă încadrate în condiții speciale/deosebite, după caz, potrivit Avizului reevaluat/reînnoit pentru încadrarea locurilor de muncă în condiții speciale/deosebite”, întocmită de către acestea, în conformitate cu modelul prezentat în anexa nr. 1 și nota de constatare întocmită de către inspectoratul teritorial de muncă, respectiv CNCAN, din care să rezulte menținerea, conform avizului reînnoit, a locurilor de muncă la noua unitate.

(7) Nominalizarea asiguraților în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite se face de către unitățile angajatoare, pe baza documentelor și evidențelor acestora, întocmite potrivit legii, din care rezultă că activitatea asiguraților s-a desfășurat numai în respectivele locuri de muncă, pe durata programului normal de lucru.

ART. 29

(1) Asigurații unui angajator, denumit în condițiile prezentelor norme prestator, care efectuează, potrivit legii, activități dintre cele prevăzute în anexa nr. 2 la lege, pe toată durata programului normal de lucru dintr-o lună, în locuri de muncă aparținând altei unități dintre cele nominalizate în anexa nr. 3 la lege, denumit în condițiile prezentelor norme beneficiar, încadrate potrivit legii în condiții speciale, beneficiază pentru aceste perioade de prevederile art. 28 alin. (1) lit. d) din lege.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1), prestatorul depune, până la data de 25 a lunii următoare celei în care intervin aceste situații, la casa teritorială de pensii în a cărei rază de activitate își are sediul, originalul și copia documentului pe baza căruia, potrivit legii, funcționează, din care să rezulte că în obiectul de activitate este prevăzută și desfășurarea unor activități care se regăsesc în anexa nr. 2 la lege,

documentul original restituindu-se prestatorului după certificarea conformității copiei.

(3) În termenul prevăzut la alin. (2), prestatorul depune la casa teritorială de pensii, pe suport hârtie, lista cu asigurații care și-au desfășurat activitatea, pe durata programului normal de lucru din fiecare lună, numai în locurile de muncă încadrate, potrivit legii, în condiții speciale. Modelul listei cu asigurații este cel prevăzut în anexa nr. 2.

(4) Lista prevăzută la alin. (3) se confirmă, în mod obligatoriu, prin semnătură și ștampilă de către beneficiar și va fi însoțită de avizul eliberat potrivit legislației în vigoare la acea dată.

(5) Contribuția de asigurări sociale prevăzută de lege pentru condiții speciale de muncă se datorează de către prestator.

(6) Atribuțiile de serviciu ce revin fiecărui asigurat, în funcție de sarcinile specifice de muncă, precum și perioadele în care un asigurat lucrează pe toată durata programului normal de lucru din luna respectivă numai în locuri de muncă încadrate în condiții speciale potrivit art. 28 alin. (1) lit. d) din lege se stabilesc prin decizie a angajatorului. Această decizie este document justificativ pentru întocmirea declarațiilor nominale de asigurare sau, după caz, a declarațiilor rectificative.

(7) Orice modificare intervenită în legătură cu locurile de muncă încadrate în condiții speciale pentru care s-a obținut avizul menționat la alin. (4) se comunică de către angajator casei teritoriale de pensii în evidența căreia se află documentația depusă inițial.

ART. 30

(1) Asigurații unui angajator, denumit în condițiile prezentelor norme prestator, care efectuează, după intrarea în vigoare a legii, activități în locuri de muncă în condiții deosebite potrivit art. 27 alin. (2) din lege, locuri de muncă aparținând altui angajator, beneficiază de încadrarea în condiții deosebite.

(2) Locurile de muncă în condiții deosebite prevăzute la alin. (1) sunt locurile de muncă ale căror avize de încadrare în condiții deosebite au fost reînnoite și ale căror termene de valabilitate au fost menținute și prelungite cu respectarea legislației anterioare intrării în vigoare a legii.

(3) În cazurile prevăzute la alin. (1), prestatorul depune, până la data de 25 a lunii următoare celei în care intervin aceste situații, la casa teritorială de pensii în a cărei rază de activitate își are sediul, originalul și copia documentului pe baza căruia, potrivit legii, își desfășoară activitatea la locurile de muncă încadrate în condiții deosebite, ale beneficiarilor, în baza unui aviz reînnoit și al cărui termen de valabilitate a fost menținut și prelungit până la intrarea în vigoare a legii, considerat în condiții deosebite după această dată.

(4) În termenul prevăzut la alin. (3), prestatorul depune la casa teritorială de pensii în a cărei rază de activitate își are sediul, pe suport de hârtie, lista cu asigurații care și-au desfășurat activitatea potrivit alin. (1) și (2), pe durata programului normal de lucru, numai în locurile de muncă în condiții deosebite potrivit legii. Modelul listei cu asigurați este cel prevăzut în anexa nr. 2.

(5) Lista prevăzută la alin. (4) se confirmă, prin semnătură și ștampilă de către beneficiar și este însoțită de avizul reînnoit, menținut și prelungit potrivit legislației în vigoare la acea dată.

(6) Contribuția de asigurări sociale prevăzută de Codul Fiscal pentru condiții deosebite de muncă se datorează de către prestator.

(7) Perioadele în care un asigurat lucrează pe durata programului normal de lucru în locuri de muncă în condiții deosebite, potrivit art. 27 alin. (2) din lege, se stabilesc prin decizia prestatorului, în baza căreia se întocmesc declarațiile nominale de asigurare sau, după caz, declarațiile rectificative.

B. Pensia anticipată

ART. 31

În sensul art. 58 alin. (1) din lege, stagiul complet de cotizare contributiv este cel prevăzut în anexa nr. 5 la lege și este realizat în sistemul public de pensii.

ART. 32

(1) La stabilirea stagiului de cotizare contributiv, în vederea acordării pensiei anticipate, precum și la determinarea numărului total de puncte realizat, nu se iau în considerare perioadele de asigurare voluntară prevăzute la art. 58 alin. (2) din lege.

(2) La stabilirea stagiului de cotizare contributiv prevăzut la alin. (1), în vederea stabilirii eligibilității pentru acordarea pensiei anticipate, precum și la determinarea numărului total de puncte realizat, se iau în considerare și perioadele prevăzute la art. 14 alin. (1) lit. e) din lege.

(3) Perioada de stagiul de cotizare de până la 5 ani realizată peste stagiul complet de cotizare contributiv, prevăzută de art. 58 alin. (1) din lege, reprezintă stagiul de cotizare așa cum este definit la art. 3 lit. q) din lege, la care se adaugă și perioadele suplimentare la vechimea în muncă/stagiul de cotizare prevăzute la art. 15 din lege.

ART. 33

(1) Quantumul pensiei anticipate se stabilește din quantumul pensiei pentru limită de vârstă, prin aplicarea diminuării prevăzute la art. 58 alin. (3) din lege.

(2) La calculul pensiei pentru limită de vârstă în vederea stabilirii pensiei anticipate se valorifică stagiul de cotizare realizat în sistemul public de pensii, inclusiv perioadele necontributive și perioadele asimilate prevăzute la art. 14 din lege, cu excepția perioadelor de asigurare voluntară prevăzute la art. 58 alin. (2) din lege.

ART. 34

(1) Prin sintagma luni de anticipare se înțelege perioada cuprinsă între data acordării pensiei anticipate și data împlinirii vârstei standard de pensionare prevăzută în anexa nr. 5 la lege sau, după caz, data împlinirii vârstei standard reduse potrivit legii.

(2) Procentul de diminuare, prevăzut la art. 58 alin. (3) din lege, se determină prin înmulțirea numărului de luni de anticipare cu procentul de diminuare pentru fiecare lună de anticipare, prevăzut la tabelul nr. 4 din lege. Frațiunile de lună se întregesc la lună.

(3) Procentul de diminuare stabilit potrivit alin. (2) se menține până la data îndeplinirii condițiilor privind vârsta standard de pensionare sau vârsta standard redusă, potrivit prevederilor legale

(4) La calculul diminuării prevăzută la art. 58 alin. (3) din lege se utilizează rotunjirea matematică.

ART. 35

(1) Până la data îndeplinirii condițiilor pentru acordarea pensiei pentru limită de vârstă, beneficiarul unei pensii anticipate poate opta pentru acordarea pensiei de invaliditate în condițiile legii.

(2) În situația prevăzută la alin. (1), pensia de invaliditate se acordă începând cu luna următoare celei în care pensionarul optează, iar plata pensiei anticipate încetează cu aceeași data.

C. Pensia de invaliditate

ART. 36

(1) Pensia de invaliditate se cuvine persoanelor care au realizat stagii de cotizare contributive și care au capacitatea de muncă diminuată, dovedită prin decizie medicală asupra capacității de muncă, emisă de medicul expert al asigurărilor sociale.

(2) La stabilirea stagiului de cotizare, în vederea acordării pensiei de invaliditate, precum și la determinarea numărului total de puncte realizat, nu se iau în considerare perioadele de asigurare voluntară prevăzute la art. 61 alin. (2) din lege.

ART. 37

Încadrarea sau neîncadrarea într-un grad de invaliditate se face prin decizie emisă de medicul expert al asigurărilor sociale din subordinea Institutului Național de Expertiză Medicală și Recuperare a Capacității de Muncă, denumit în continuare INEMRCM.

ART. 38

(1) Pensia de invaliditate se acordă, dacă au realizat stagiu de cotizare contributiv, următoarelor categorii:

a) persoanelor care au capacitatea de muncă diminuată din cauza accidentelor de muncă și bolilor profesionale potrivit legii;

b) persoanelor care au capacitatea de muncă diminuată din cauza altor boli și accidente care nu au legătură cu muncă;

c) persoanelor prevăzute la art. 61 alin. (4) din lege.

(2) Pensia de invaliditate se acordă elevilor, ucenicilor și studenților care au capacitatea de muncă diminuată, ca urmare a accidentelor de muncă sau bolilor profesionale survenite în timpul și din cauza practicii profesionale, chiar dacă nu au realizat stagiu de cotizare contributiv.

(3) Perioadele de stagiu de cotizare respectiv vechimea în muncă sau vechimea în serviciu efectiv realizată în celelalte sisteme de asigurări sociale, neintegrate în sistemul public de pensii, constituie stagiu de cotizare și se are în vedere la deschiderea dreptului de pensie de invaliditate, conform prevederilor art.162 din lege, doar în condițiile realizării unui stagiului de cotizare contributiv în sistemul public.

ART. 39

(1) Stagiul potențial se determină ca diferență între stagiul complet de cotizare contributiv prevăzut în anexa nr. 5 la lege și stagiul de cotizare, realizat până la data acordării pensiei de invaliditate.

(2) În situația persoanelor prevăzute la art. 61 alin. (3) din lege, stagiul potențial este egal cu stagiul complet de cotizare contributiv prevăzut în anexa nr. 5 la lege, cu respectarea dispozițiilor art. 66 alin. (2) din lege.

(3) Stagiul potențial se determină în ani, luni și zile.

ART. 40

(1) În cazul persoanelor ale căror drepturi de pensie de invaliditate se deschid după data intrării în vigoare a legii, la schimbarea ulterioară a gradului de invaliditate, pensia corespunzătoare noului grad se stabilește conform prevederilor

legii, valorificându-se totodată stagiile de cotizare realizate în perioada în care a beneficiat de pensie de invaliditate.

(2) În situația prevăzută la alin. (1), nu se valorifică perioadele în care persoana a avut calitatea de asigurat în baza unui contract de asigurare conform art. 61 alin. (2) din lege.

(3) Stagiul potențial se determină conform prevederilor art. 66 din lege, respectiv ca diferență între stagiul complet de cotizare contributiv prevăzut în anexa nr. 5 la lege și stagiul de cotizare realizat până la data schimbării gradului de invaliditate.

ART. 41

(1) Pensia de invaliditate se transformă din oficiu, în pensie pentru limită de vârstă începând cu data îndeplinirii condițiilor pentru acordarea acesteia și se acordă cuantumul și numărul total de puncte realizat cel mai avantajos.

(2) Condițiile pentru acordarea pensiei pentru limită de vârstă se consideră îndeplinite la vârsta standard de pensionare sau la vârsta standard redusă, în condițiile art. 48-53, respectiv art. 56 din lege, precum și la vârsta standard redusă în condițiile prevăzute de alte acte normative.

(3) În situația persoanelor care nu îndeplinesc condiția de stagiul minim de cotizare contributiv, trecerea în categoria pensionarilor pentru limită de vârstă se face din oficiu, la vârsta standard de pensionare, păstrându-se cuantumul și numărul total de puncte realizat aferente pensiei de invaliditate.

(4) În situația prevăzută la alin. (1) și (3), indemnizația de însoțitor prevăzută la art. 67 din lege se menține și pe durata acordării pensiei pentru limită de vârstă.

ART. 42

(1) Până la data îndeplinirii condițiilor pentru acordarea pensiei pentru limită de vârstă, beneficiarul unei pensii de invaliditate poate opta pentru acordarea pensiei anticipate în condițiile legii.

(2) În situația prevăzută la alin. (1), pensia anticipată se acordă începând cu luna următoare celei în care pensionarul optează, iar plata pensiei de invaliditate încetează cu aceeași data.

D. Pensia de urmaș

ART. 43

(1) Beneficiază de pensie de urmaș copiii și soțul supraviețuitor, în condițiile legii.

(2) În cazul copiilor de peste 16 ani, pensia de urmaș se acordă dacă aceștia urmează studiile într-o formă de învățământ organizată potrivit legii, indiferent de nivelul ei, fără a depăși vârsta de 26 de ani.

ART. 44

Vârsta de pensionare la care se face referire la art. 75 alin. (1) din lege este vârsta standard de pensionare prevăzută în anexa nr. 5 la lege.

ART. 45

(1) Acordarea pensiei de urmaș prevăzute la art. 76 alin. (1) din lege nu este condiționată de data ivirii invalidității soțului supraviețuitor.

(2) Încadrarea în gradul I sau II de invaliditate a soțului supraviețuitor, în vederea obținerii pensiei de urmaș, se face de către medicul expert al asigurărilor sociale până la împlinirea vârsta standard de pensionare prevăzută în anexa nr. 5 la lege.

Art. 46

Pensia de urmaș prevăzută la art. 77 și 78 din lege poate fi acordată soțului supraviețuitor și după împlinirea vârstei standard de pensionare, prevăzută în anexa nr. 5 la lege.

ART. 47

Pensia de urmaș se calculează din pensia de invaliditate gradul I și în cazul în care decesul susținătorului a survenit înaintea îndeplinirii condițiilor pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă și acesta era în plată cu pensie de invaliditate gradul II sau III sau pensie anticipată.

ART. 48

Copiii și soțul supraviețuitor care au dreptul la o pensie proprie și îndeplinesc condițiile prevăzute de lege pentru obținerea pensiei de urmaș după susținătorul decedat pot opta pentru cea mai avantajoasă dintre acestea, plata drepturilor pentru care au optat efectuându-se cu luna următoare solicitării.

E. Calculul pensiilor

ART. 49

(1) Quantumul pensiei se determină prin înmulțirea numărului total de puncte realizat de asigurat cu valoarea punctului de referință.

(2) La determinarea quantumului pensiei conform alin. (1) fracțiunile de leu se întregesc la un leu în favoarea pensionarului.

(3) La stabilirea valorii punctului de referință conform dispozițiilor art. 84 alin. (3) din lege se utilizează rotunjirea matematică.

ART. 50

Punctajul anual al asiguratului se determină prin împărțirea la 12 a sumei punctajelor lunare realizate într-un an calendaristic, indiferent de numărul de luni de stagiu de cotizare realizat în anul respectiv.

ART. 51

(1) Pentru perioadele de stagiu de cotizare realizate ulterior intrării în vigoare a legii, punctajul lunar al asiguratului se determină potrivit art. 85 alin. (7) din lege, prin raportarea venitului brut lunar realizat sau, după caz, a venitului lunar asigurat, care a constituit baza de calcul a contribuției de asigurări sociale la câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat din anul respectiv.

(2) În situația asiguratului care contribuie la un fond de pensii administrat privat, punctajul lunar stabilit în condițiile legii se corectează cu raportul dintre cota de contribuție de asigurări sociale datorată la sistemul public de pensii de către asigurat, din care s-a dedus cota de contribuție aferentă fondului de pensii administrat privat și cota de contribuție prevăzută pentru persoanele fizice care obțin venituri din salarii sau asimilate salariilor sau pentru care există obligația plății contribuției de asigurări sociale.

ART. 52

Punctajul lunar aferent perioadelor de stagiu de cotizare realizate în baza unui contract de asigurare încheiat conform art. 6 alin. (3) din lege, se calculează prin raportarea venitului lunar asigurat la câștigul salarial mediu brut utilizat la fundamentarea bugetului asigurărilor sociale de stat din anul în care s-a încheiat contractul de asigurare socială.

ART. 53

Numărul total de puncte realizat de asigurat, utilizat la calculul pensiei în sistemul public, se obține din însumarea punctajelor anuale ale acestuia și a numărului de puncte de stabilitate.

ART. 54

(1) Numărul de puncte de stabilitate se acordă pentru stagiul de cotizare contributiv de peste 25 ani contributivi realizați în sistemul public.

(2) Numărul de puncte de stabilitate se acordă și pentru fracțiuni de an, astfel:

a) 0,50 puncte pentru fiecare an realizat peste 25 de ani până la 30 ani inclusiv, 0,04167 puncte pentru fiecare lună, respectiv 0,00139 puncte pentru fiecare zi;

b) 0,75 puncte pentru fiecare an realizat peste 30 de ani până la 35 ani inclusiv, 0,06250 puncte pentru fiecare lună, respectiv 0,00208 puncte pentru fiecare zi;

c) un punct pentru fiecare an realizat peste 35 ani, 0,08333 puncte pentru fiecare lună, respectiv 0,00278 puncte pentru fiecare zi;

(3) Numărul de puncte de stabilitate nu se acordă pentru perioadele de stagiul de cotizare contributiv în care se cumulează pensia din sistemul public sau, după caz, pensia de serviciu acordată în baza unor legi cu caracter special, cu venituri asigurate conform legii.

(4) La calcularea punctajelor anuale, a punctajelor lunare, a numărului de puncte de stabilitate și a numărului total de puncte realizat se utilizează 5 zecimale, prin rotunjire matematică la a 5-a zecimală.

ART. 55

(1) Persoanele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în grupele I și a II-a de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, cele care au desfășurat activități în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite sau condiții speciale, beneficiază de un număr suplimentar de puncte, după cum urmează:

a) 0,25 puncte pentru fiecare lună, respectiv 0,00833 puncte pentru fiecare zi în care au desfășurat activități în locuri încadrate în grupa a II-a de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, sau în locuri de muncă încadrate în condiții deosebite, potrivit legii;

b) 0,50 puncte pentru fiecare lună, respectiv 0,01667 puncte pentru fiecare zi în care au desfășurat activități în locuri încadrate în grupa I de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, sau în locuri de muncă încadrate în condiții speciale, potrivit legii.

(2) Pentru persoanele care au realizat stagii de cotizare contributive în condiții speciale de muncă prevăzute la art. 28 lit. a) și b) din lege se acordă un punct suplimentar pentru fiecare lună, respectiv 0,33333 puncte pentru fiecare zi de stagiul de cotizare contributiv, realizat în aceste condiții.

ART. 56

(1) Persoanele care îndeplinesc condițiile de acordare a pensiei pentru limită de vârstă prevăzute la art. 52 alin. (1) lit. a) sau pe cele de la art. 53 din lege beneficiază de 0,50 puncte suplimentare pentru fiecare lună, respectiv 0,01667 puncte suplimentare pentru fiecare zi de stagiul de cotizare contributiv realizat în condiții de handicap, respectiv deficiență vizuală gravă.

(2) Persoanele care îndeplinesc cumulativ condițiile de acordare a pensiei pentru limită de vârstă prevăzute la art. 52 alin. (1) lit. b) din lege beneficiază de 0,25 puncte suplimentare pentru fiecare lună, respectiv 0,00833 puncte suplimentare pentru fiecare zi de stagiul de cotizare contributiv realizat în condiții de handicap.

ART. 57

La calculul pensiei pentru limită de vârstă, prevăzută la art. 52 alin. (1) din lege, la determinarea numărului total de puncte și a stagiului de cotizare realizat, se valorifică și stagiul de cotizare realizat în baza unui contract de asigurare socială.

F. Stabilirea și plata pensiilor

ART. 58

(1) Cererea de pensionare, însoțită de actele doveditoare, se depune la casa de pensii competentă teritorial, în funcție de domiciliul solicitantului, în termen de 30 de zile calendaristice de la data îndeplinirii condițiilor de pensionare.

(2) Solicitantul poate fi titularul dreptului de pensie, tutorele/ curatorul acestuia sau persoana căreia i s-a încredințat sau i s-a dat în plasament copilul minor.

(3) Cererea de pensionare prevăzută la alin. (1) poate fi depusă și prin mandatar, desemnat prin procură specială, la casa de pensii competentă teritorial în funcție de domiciliul solicitantului, cu excepția cererilor depuse în aplicarea instrumentelor juridice cu caracter internațional la care România este parte.

(4) Cererea de pensionare prevăzută la alin. (1), în cazul persoanei care are domiciliul exclusiv în străinătate, care nu intră sub incidența instrumentelor juridice cu caracter internațional la care România este parte, poate fi depusă și prin mandatar desemnat cu procură specială, la casa teritorială de pensii competentă teritorial, în funcție de domiciliul mandatarului.

(5) Termenele prevăzute de lege pentru depunerea și soluționarea cererilor de pensionare se socotesc pe zile "libere", în sensul că nu se iau în calcul ziua când încep să curgă și nici ziua în care s-au sfârșit. În situația în care ultima zi este o zi nelucrătoare, respectiv zi de sărbătoare legală, de repaus săptămânal sau când serviciul este suspendat, urmare zilelor libere acordate în zile lucrătoare, prin Hotărâre a Guvernului, termenul se va prelungi până la sfârșitul următoarei zile lucrătoare.

ART. 59

(1) În cazul persoanelor care au locul de ședere obișnuită în state cu care România aplică instrumente juridice cu caracter internațional, regimul de depunere a cererii și a actelor doveditoare respectă dispozițiile prevăzute în aceste instrumente juridice.

(2) Prin domiciliul persoanei solicitante se înțelege locul unde o persoană își are locuința statornică sau principală și se dovedește cu actul de identitate, sub rezerva prevederilor art. 5 alin. (3) din lege.

ART. 60

Admiterea sau respingerea cererii de pensionare se face prin decizie emisă de casa teritorială de pensii, în termen de 45 de zile de la data înregistrării cererii la instituția competentă. Decizia casei teritoriale de pensii se comunică solicitantului, prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire sau în format electronic, în termen de 10 zile de la data emiterii, ori personal, la sediul instituției emitente.

ART. 61

(1) Actele la care se face referire la art. 89 alin. (2) din lege, pentru pensia pentru limită de vârstă și pensia anticipată sunt, după caz:

- a) cerere pentru înscrierea la pensie (anexa nr. 3/anexa nr. 4);
- b) carnetul de muncă (original și copie);
- c) carnetul de pensii și asigurări sociale pentru membrii CAP (original și copie);
- d) carnetul de pensii și asigurări sociale pentru țăranii cu gospodărie individual din zonele necooperativizate (original și copie);
- e) carnetul de asigurări sociale pentru agricultori (original și copie);
- f) alte acte prevăzute de lege privind vechimea în muncă sau vechimea în serviciu realizată;
- g) actele de stare civilă ale solicitantului: BI/CI, certificat de naștere și de căsătorie (original și copie);
- h) livretul militar (original și copie);
- i) diploma de absolvire a învățământului universitar însoțită de foaia matricolă sau de adeverință din care să rezulte durata normală, perioada studiilor și faptul că acestea au fost urmate la zi (original și copie);
- j) dovada echivalării de către statul român a cursurilor desfășurate în cadrul unor instituții de învățământ universitar din străinătate;
- k) adeverința privind sporurile cu caracter permanent reglementate prin lege sau prin contractul colectiv/individual de muncă (original);
- l) adeverința privind condițiile de muncă deosebite, speciale (original);
- m) adeverință privind venitul brut realizat, întocmită conform modelului prevăzut în Anexa nr. 6 la lege;
- n) certificat de naștere copil (original și copie);
- o) hotărârea judecătorească definitivă prin care s-a încuviințat adopția (original și copie);
- p) adeverință eliberată de angajator/angajatori din care să rezulte că nu a optat pentru continuarea activității până la împlinirea vârstei de 70 ani, conform art. 46 alin. (2) din lege (original);
- q) procura specială, pentru mandatar (original și copie);
- r) acte pentru dovedirea calității de beneficiar al Decretului-lege nr. 118/1990, republicat, și/sau al Legii recunoștinței față de eroii-martiri și luptătorii care au contribuit la victoria Revoluției române din Decembrie 1989, precum și față de persoanele care și-au jertfit viața sau au avut de suferit în urma revoltei muncitorești anticomuniste de la Brașov din noiembrie 1987 nr. 341/2004, cu modificările și completările ulterioare;
- s) adeverință eliberată de angajator/angajatorii la care își desfășoară activitatea, cu datele de identificare ale acestuia/acestora, în vederea informării cu privire la emiterea deciziei de pensie, conform art. 93 alin. (7) din lege (original).
- ș) declarație pe proprie răspundere pentru determinarea locului de ședere obișnuită, în aplicarea art. 5 alin. (3) din lege (anexa nr. 5);
- t) alte acte întocmite potrivit prevederilor legale prin care se dovedesc elemente necesare stabilirii drepturilor de pensie;

(2) Actele la care se face referire la art. 89 alin. (2) din lege, pentru pensia de invaliditate sunt, după caz:

- a) cerere pentru înscrierea la pensie (anexa nr. 6);
- b) actele menționate la alin. (1);
- c) decizia medicală asupra capacității de muncă (original);
- d) adeverința din care să rezulte data încetării plății indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă/copia ultimului certificat de concediu medical sau, după caz, adeverință din care să rezulte data încetării calității de asigurat (original);
- e) copie a formularului pentru înregistrarea accidentului de muncă - FIAM, avizat de inspectoratul teritorial de muncă, în caz de accident de muncă;
- f) copie a fișei de declarare a cazului de boală profesională - BP2 avizată de direcția de sănătate publică în caz de boală profesională;
- g) copie a documentului portabil A1 sau a unui certificat echivalent, care să ateste aplicarea legislației de securitate socială din România, în cazul în care accidentul de muncă s-a produs în alt stat membru al UE/SEE/Elveția/Marea Britanie sau într-un alt stat cu care România aplică un instrument juridic bilateral în domeniul securității sociale.

(3) Actele la care se face referire la art. 89 alin. (2) din lege, pentru pensia de urmaș sunt, după caz:

- a) cerere pentru înscrierea la pensie (anexa nr. 7);
- b) certificatul de deces al susținătorului decedat (original și copie);
- c) actele menționate la alin. (1), pentru cazurile în care susținătorul decedat nu avea calitatea de pensionar;
- d) actele de stare civilă ale urmașilor și ale reprezentantului legal, după caz (original și copie);
- e) decizia medicală asupra capacității de muncă (original);
- f) adeverința de studii, în cazul urmașilor copii în vârstă de peste 16 ani (original) sau, după caz, adeverință de studii tradusă și legalizată, în situația în care urmează studiile în străinătate (original);
- g) actul doveditor al cauzei decesului, pentru acordarea pensiei de urmaș conform art. 76 alin. (2) din lege, dacă decesul soțului susținător s-a produs ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale (copie);
- h) copie a formularului pentru înregistrarea accidentului de muncă - FIAM, avizat de inspectoratul teritorial de muncă, în cazul în care decesul a fost cauzat de un accident de muncă;
- i) copie a fișei de declarare a cazului de boală profesională - BP2 avizată de direcția de sănătate publică și copie certificat medical constatator al decesului din care să rezulte că decesul a fost cauzat de boală profesională;
- j) copie a documentului portabil A1 sau a unui certificat echivalent, care să ateste aplicarea legislației de securitate socială din România, în cazul în care accidentul de muncă s-a produs în alt stat membru al UE/SEE/Elveția/Marea Britanie sau într-un alt stat cu care România aplică un instrument juridic bilateral în domeniul securității sociale.

(4) Obligația depunerii actelor necesare stabilirii drepturilor de pensie, conform legii, revine în exclusivitate solicitantului.

ART. 62

(1) Procura specială la care se face referire la art. 89 alin. (1) din lege se emite potrivit reglementărilor legale în materie.

(2) Procura specială care nu este emisă în limba română și, după caz, apostila vor fi traduse și legalizate.

(3) Modelul de procură specială va fi aprobat prin Ordin al Președintelui Casei Naționale de Pensii Publice.

ART. 63

(1) În situația prevăzută la art. 90 alin. (4) lit. a) din lege prezentarea dovezii încetării calității de asigurat este necesară doar în situația persoanelor pentru care medicul expert, prin decizia medicală asupra capacității de muncă, nu confirmă posibilitatea desfășurării activității profesionale.

(2) În situația persoanelor care nu fac obiectul alin. (1) și care la data emiterii deciziei medicale asupra capacității de muncă nu beneficiau de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, iar medicul expert confirmă posibilitatea desfășurării activității profesionale, pensia de invaliditate se acordă începând cu data înregistrării cererii.

ART. 64

(1) Plata pensiei se suspendă începând cu luna următoare celei în care copilul beneficiar al pensiei de urmaș a împlinit vârsta de 16 ani, în cazul în care acesta nu face dovada continuării studiilor într-o formă de învățământ organizată potrivit legii.

(2) Plata pensiei de urmaș se suspendă cu data de 1 noiembrie a anului în curs, în situația copiilor urmași cu vârstă cuprinsă între 16-26 de ani, dacă nu fac dovada continuării studiilor într-o formă de învățământ organizată potrivit legii.

(3) Dovada continuării studiilor, în situațiile menționate la alin. (2), se prezintă casei teritoriale de pensii în termen de 10 zile de la data începerii anului școlar/universitar.

(4) În situațiile prevăzute la alin. (1) și (2), reluarea în plată a pensiei de urmaș se face de la data suspendării, respectiv de la data angajării în cazul copilului urmaș, medic rezident, potrivit prevederilor art. 102 alin. (1) lit. d) și j) din lege, cu respectarea termenului general de prescripție.

ART. 65

Pensionarii sistemului public de pensii pot cumula pensia cu orice tip de venit, cu excepția persoanelor prevăzute la art. 105 lit. a) sau b) din lege.

ART. 66

(1) Sumele cuvenite și neîncasate de către pensionarul decedat, prevăzute în art. 107 alin. (1) din lege, se plătesc:

a) soțului supraviețuitor;

b) copiilor;

c) părinților;

d) în lipsa acestora, moștenitorilor în condițiile dreptului comun.

(2) Actele necesare în vederea acordării acestor sume sunt, după caz:

a) cerere (anexa nr. 8);

b) certificatul de deces, în original și în copie;

c) actul de identitate al solicitantului (original și în copie);

d) actele de stare civilă ale solicitantului, din care să rezulte calitatea de soț/soție, respectiv gradul de rudenie cu decedatul (original și copie);

e) certificatul de moștenitor (original și copie);

(3) În situația în care sumele cuvenite și neîncasate de către pensionarul decedat sunt solicitate de către moștenitori, în condițiile dreptului comun, plata se face numai în baza certificatului de moștenitor în care aceste drepturi sunt menționate în masa succesorală.

(4) Sumele reprezentând drepturi de pensie cuvenite și neîncasate de către pensionarul decedat pot fi solicitate în termenul general de prescripție, calculat de la data decesului sau după caz, de la data rămânerii definitive a hotărârii judecătorești de declarare a decesului.

CAP. IV

Procedura de încadrare în grad de invaliditate, revizuirea medicală și contestarea deciziei medicale asupra capacității de muncă

A. Procedura de încadrare în grad de invaliditate

ART.67

(1) În vederea stabilirii gradului de invaliditate, evaluarea capacității de muncă se face la cererea persoanei interesate, de către medicul expert al asigurărilor sociale din cadrul cabinetelor de expertiză medicală, aflate în subordinea INEMRCM.

(2) Evaluarea capacității de muncă în vederea acordării pensiei de invaliditate se face până la împlinirea vârstei standard de pensionare prevăzută în anexa nr. 5 la lege.

(3) Evaluarea capacității de muncă în vederea acordării pensiei de urmaș copiilor prevăzuți la art. 74 lit. c) din lege, se poate face și după împlinirea vârstei standard de pensionare conform anexei nr. 5 la lege.

(4) În cazul persoanelor cu locul de ședere obișnuită pe teritoriul unui stat care intră sub incidența instrumentelor juridice internaționale la care România este parte, procedura de încadrare în grad de invaliditate se efectuează cu respectarea prevederilor respectivelor instrumente juridice.

(5) În aplicarea instrumentelor juridice internaționale la care România este parte, la solicitarea instituției din statul în care persoana este înregistrată cu accident de muncă sau boală profesională, INEMRCM / medicul expert al asigurărilor sociale prevăzut la alin. (1) efectuează evaluarea/expertizarea capacității de muncă și emite rapoarte de expertiză medicală/rapoarte medicale, după caz.

ART.68

(1) În vederea evaluării capacității de muncă, persoanele care solicită expertiza medicală a capacității de muncă în vederea încadrării lor în grad de invaliditate depun o cerere la cabinetul de expertiză medicală a capacității de muncă din subordinea INEMRCM, în funcție de domiciliul solicitantului, de către acesta, respectiv de către aparținător, în cazul persoanelor nedeplasabile.

(2) În sensul prezentelor norme, prin aparținător se înțelege persoana identificată printr-un act de identitate și care depune în numele persoanei nedeplasabile documentele prevăzute la art. 69.

(3) În cazul persoanelor având locul de ședere obișnuită în străinătate, care intră sub incidența instrumentelor juridice internaționale la care România este parte, documentele medicale se transmit cabinetului de expertiză medicală de către casa teritorială de pensii competentă.

(4) Cererea pentru expertiza medicală a capacității de muncă în vederea încadrării în grad de invaliditate este însoțită de documente medicale și se înregistrează la cabinetul de expertiză medicală a capacității de muncă, la data prezentării persoanei, respectiv la data primirii documentelor transmise de casa teritorială de pensii competente, în cazul persoanelor prevăzute la alin. (3).

(5) Cererea prevăzută la alin. (1) se depune cu cel puțin 45 de zile înaintea expirării duratelor maxime de concediu medical prevăzute de lege. Medicul curant acordă concediu medical necesar în vederea finalizării procedurii de expertizare a capacității de muncă, în condițiile actelor normative în vigoare, în materie.

(6) Cabinetele de expertiză medicală prevăzute la alin. (1) au sediul la nivelul caselor teritoriale de pensii, în centre medicale, ambulatorii de specialitate sau în spitale, după caz. Listele cu privire la locația cabinetelor de expertiză medicală a capacității de muncă din subordinea INEMRCM se afișează public, atât la sediul CNPP, INEMRCM și la sediile fiecărei case teritoriale de pensii, cât și pe site-urile acestora.

ART. 69

(1) Modelul cererii pentru expertizarea medicală a capacității de muncă este cel prevăzut în anexa nr. 9.

(2) Cererea prevăzută la alin. (1) este însoțită de următoarele acte, în original sau copie, certificate pentru conformitate cu originalul:

a) actul de identitate;

b) documente medicale din care să rezulte afecțiunile prezentate și rezultatele investigațiilor necesare pentru susținerea diagnosticului clinic și functional respectiv forma clinică și stadiul evolutiv al bolii, care să evidențieze evoluția sub tratament și prognosticul recuperator;

c) adeverința eliberată de angajator care să ateste numărul de zile de concediu medical, cumulată în ultimele 12/24 de luni, cu menționarea datei ultimei zile de concediu medical;

d) documentul din care să rezulte cauza invalidității;

e) documentul care să ateste data ivirii invalidității, pentru cazurile prevăzute la art. 74 lit. c) din lege.

(4) Documentele care atestă cauza invalidității sunt :

a) formularul pentru înregistrarea accidentului de muncă - FIAM, avizat de inspectoratul teritorial de muncă, sau fișa de declarare a cazului de boală profesională - BP2, avizată de direcția de sănătate publică, după caz;

b) documente medicale eliberate de medicii de specialitate care confirmă diagnosticul.

(5) În situații motivate de imposibilitatea obiectivă a procurării documentelor originale, medicul expert al asigurărilor sociale poate accepta copii simple ale acestora, solicitând titularului documentelor o declarație pe propria răspundere din care să rezulte confirmarea exactității copiilor cu originalele pe care nu le mai deține.

(6) Documentele medicale eliberate în alte state se acceptă numai însoțite de traducerea lor în limba română, efectuată de un traducător autorizat.

(7) Medicul expert al asigurărilor sociale poate solicita și alte documente, cum ar fi: livretul militar/adeverință emisă de Centrul militar, certificatul de încadrare în grad de handicap și anexa acestuia, adeverință emisă de Inspectoratul Școlar, și alte asemenea documente.

ART. 70

(1) Pentru cazurile neconcludente, medicul expert al asigurărilor sociale poate solicita completarea documentației medicale cu investigații sau examinări de specialitate suplimentare.

(2) În situațiile prevăzute la alin.(1) termenul de emitere a deciziei medicale se prelungește cu maximum 30 de zile. Refuzul de a efectua investigații suplimentare, în termen de 30 de zile, atrage după sine emiterea deciziei de neîncadrare în grad de invaliditate.

(3) Investigațiile sau examinările de specialitate suplimentare se vor efectua în unități sanitare de specialitate cu care CNPP are încheiate contracte de prestări de servicii medicale.

(4) Procedura de contractare și de selectare a unităților sanitare în vederea încheierii de contracte de prestări de servicii medicale, precum și obiectul acestor servicii medicale, în aplicarea prevederilor art. 65 din lege, se stabilesc prin ordin al președintelui CNPP, cu respectarea prevederilor legale în domeniu.

ART. 71

(1) Pentru bolnavii psihici sau pentru alte cazuri cu afecțiuni grave ori cu o problemă deosebită, medicul expert al asigurărilor sociale poate solicita efectuarea unei anchete sociale de către serviciul de asistență socială din cadrul primăriei de domiciliu sau reședință respectiv la domiciliu, la locul de muncă, la unitatea sanitară, particularizată la caz, cu indicarea unor obiective necesare evaluării medicale.

(2) Modelul anchetei sociale prevăzut la alin. (1) este cel prevăzut în anexa nr. 10.

ART. 72

(1) După înregistrarea/completarea documentației medicale, medicul expert al asigurărilor sociale de la cabinetul, unde a fost depusă cererea de expertiză medicală a capacității de muncă, programează solicitantul pentru expertizare în maxim 15 zile calendaristice.

(2) Bolnavii netransportabili sunt expertizați pe baza documentației medicale. Medicul curant are obligația de a completa un referat medical detaliat, care să cuprindă date clinice și paraclinice pentru susținerea diagnosticului clinic și gravitatea afecțiunilor. Pentru cazurile neconcludente, bolnavii vor fi transportați pentru examinare la sediul cabinetului de expertiză medicală a capacității de muncă, prin grija familiei/apartinătorului.

ART. 73

(1) După examinarea bolnavului și analizarea documentației medicale, medicul expert al asigurărilor sociale completează raportul de expertiză medicală a capacității de muncă și emite decizia medicală asupra capacității de muncă.

(2) În aplicarea art. 62 alin. (2) din lege, în cadrul deciziei medicale asupra capacității de muncă, medicul expert al asigurărilor sociale are obligația să facă mențiuni cu privire la posibilitatea sau, după caz, imposibilitatea desfășurării anumitor activități profesionale.

(3) Decizia medicală asupra capacității de muncă se întocmește în 3 sau, după caz, 4 ori 5 exemplare. Un exemplar al deciziei medicale asupra capacității de muncă rămâne la dosarul medical. Celelalte exemplare se înmânează/comunică, persoanei expertizate, sub semnătură, cu consemnarea datei predării, urmând să le depună, după caz, la casa teritorială de pensii, la angajator, la inspectoratul teritorial de muncă (în cazul accidentului de muncă) sau la direcția de sănătate publică (în cazul bolii profesionale). Un exemplar rămâne în posesia persoanei expertizate.

(4) În cazul persoanelor care fac obiectul art. 68 alin. (3), decizia medicală prevăzută la alin. (3) se transmite casei teritoriale de pensii competente.

(5) Împreună cu decizia medicală asupra capacității de muncă se înmânează/comunică persoanei expertizate/ casei teritoriale competente și programul recuperator.

ART. 74

Raportul de expertiză medicală a capacității de muncă, decizia medicală asupra capacității de muncă și programul recuperator vor fi semnate și parafate de medicul expert al asigurărilor sociale, înregistrate, datate și ștampilate de cabinetul de expertiză medicală a capacității de muncă emitent.

ART. 75

(1) Programul recuperator este obligatoriu pentru persoana în cauză și pentru persoanele competente să îl aplice. Medicii curanți au obligația de a consemna măsurile recuperatorii efectuate de bolnavi în programul recuperator.

(2) Programul recuperator reprezintă un document medico-juridic necesar evaluării măsurilor luate în vederea îmbunătățirii restantului morfo-funcțional și al recuperării capacității de muncă, care să conducă la reinsertia socio-profesională a pensionarilor de invaliditate.

ART. 76

Casa teritorială de pensii comunică lunar cabinetelor de expertiză medicală a capacității de muncă situația persoanelor încadrate în grad de invaliditate și ale căror cereri au fost respinse din punct de vedere administrativ.

B. Revizuirea medicală

ART. 77

(1) Revizuirea medicală a pensionarilor încadrați în grad de invaliditate se efectuează la termenul stabilit de medicul expert al asigurărilor sociale care are în evidență pensionarii.

(2) În cazul pensionarilor încadrați în grad de invaliditate, cu locul de ședere obișnuită pe teritoriul unui stat care intră sub incidența instrumentelor juridice internaționale la care România este parte, procedura de revizuire medicală se efectuează cu respectarea prevederilor respectivelor instrumente juridice.

ART. 78

(1) Medicul expert al asigurărilor sociale, după examinarea medicală a persoanei în cauză și analizarea documentației medicale prezentate, completează concluziile medicale la revizuire și emite decizia medicală asupra capacității de muncă în 3 exemplare.

(2) Documentația medicală pentru revizuirea medicală la termen cuprinde:

a) referatul medical detaliat cu consemnarea stării prezente și evoluției bolii, a datelor clinice și paraclinice care susțin diagnosticul clinic, completat de către medicul curant, specialist pentru afecțiunile invalidante;

b) rezultatele investigațiilor solicitate;

c) biletele de ieșire din spital sau copii de pe foaia de observație clinică, pentru spitalizările recente, după caz;

d) datele din fișa de dispensarizare a bolnavului, după caz;

e) programul recuperator completat de către medicii curanți.

ART. 79

La revizuirea medicală, medicul expert al asigurărilor sociale va avea în vedere modul de respectare a programului de recuperare a capacității de muncă a bolnavului, în perioada de valabilitate a deciziei.

ART. 80

(1) La solicitarea pensionarului, revizuirea medicală se poate efectua și înaintea termenului stabilit în decizia medicală a capacității de muncă, indiferent de gradul

de invaliditate, dar numai până la împlinirea vârstelor standard de pensionare prevăzute în anexa nr. 5 la lege, respectiv a vârstelor standard de pensionare reduse pentru obținerea pensiei pentru limită de vârstă.

(2) Cererile de revizuire pentru agravare sau ameliorare, împreună cu documentele medicale care atestă starea de sănătate, se depun la cabinetul de expertiză medicală a capacității de muncă, în funcție de domiciliul solicitantului.

(3) În cazul pensionarilor încadrați în grad de invaliditate cu locul de ședere obișnuită pe teritoriul unui stat, care intră sub incidența instrumentelor juridice internaționale la care România este parte, revizuirea medicală se efectuează pe baza documentelor medicale transmise de instituțiile din străinătate și / sau de către beneficiar și se transmit cabinetului de expertiză medicală de către casa teritorială competentă.

ART. 81

(1) La termenul de revizuire stabilit în decizia medicală, pensionarul încadrat în grad de invaliditate are obligația să se prezinte, fără a fi notificat, la cabinetul de expertiză medicală a capacității de muncă, în vederea revizuirii.

(2) La termenul de revizuire stabilit în decizia medicală, pensionarul încadrat în grad de invaliditate are obligația să depună documentele medicale și rezultatele investigațiilor medicale solicitate de medicul expert al asigurărilor sociale, așa cum au fost menționate prin decizia medicală asupra capacității de muncă emisă la revizuirea medicală anterioară.

(3) Dacă pensionarul încadrat în grad de invaliditate este netransportabil și dovedește acest fapt prin documente medicale recente, acesta este obligat să anunțe cabinetul de expertiză medicală a capacității de muncă, după caz, până la termenul de revizuire stabilit. Expertizarea se face pe baza documentelor medicale recente trimise de către acesta la cabinetul de expertiză medicală a capacității de muncă. Medicul expert al asigurărilor sociale poate solicita efectuarea unei anchete sociale.

(4) În situația în care pensionarul încadrat în grad de invaliditate se prezintă cu întârziere la revizuirea medicală, aceasta se face la cerere.

(5) Revizuirea medicală a persoanelor internate în centre de îngrijire/ sanatorii sau alte instituții similare , precum și cele aflate în stare privativă de libertate se face pe baza referatului medical întocmit de medicul curant ori, după caz, pe baza documentelor medicale recente, solicitate prin decizia medicală asupra capacității de muncă emisă la revizuirea medicală anterioară.

ART. 82

(1) În situația în care pensionarul s-a prezentat la revizuirea medicală și aceasta nu s-a putut efectua la termenul stabilit, din motive neimputabile pensionarului,

revizuirea se efectuează la o dată ulterioară, dar nu mai târziu de sfârșitul lunii următoare termenului de revizuire stabilit.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și în situația în care pensionarul a comunicat, cel târziu până la termenul de revizuire stabilit, imposibilitatea prezentării la revizuirea medicală periodică, din motive neimputabile lui.

(3) În situațiile prevăzute la alin. (1) și (2), până la data emiterii deciziei medicale asupra capacității de muncă, se menține același grad de invaliditate stabilit prin decizia anterioară.

(4) Pensionarul de invaliditate care optează pentru obținerea pensiei anticipate, conform art. 72 alin (4) din lege, are obligația să comunice medicului expert al asigurărilor sociale acest fapt.

ART.83

Cabinetele de expertiză medicală a capacității de muncă au obligația să comunice caselor teritoriale de pensii lista pensionarilor încadrați în grad de invaliditate, neprezențați la termenul stabilit pentru revizuirea medicală periodică, în vederea suspendării plății pensiei, potrivit legii, în două etape:

- a) până la data de 25 ale fiecărei luni, pentru persoanele neprezentate până la data de 20, inclusiv, a lunii în care este stabilit termenul de revizuire.
- b) în primele 5 zile ale lunii următoare, pentru persoanele neprezentate în perioada 21-31 ale lunii în care este stabilit termenul de revizuire.

ART. 84

(1) Nu mai sunt supuși revizuirii medicale pensionarii încadrați în grad de invaliditate care:

- a) prezintă invalidități care afectează ireversibil capacitatea de muncă;
- b) au împlinit vârstele standard de pensionare prevăzute de lege;
- c) au vârsta mai mică cu până la 5 ani față de vârsta standard de pensionare și au realizat stagiul complet de cotizare contributiv, conform legii.

(2) În cazul persoanelor fără potențial recuperator, a căror dinamică a invalidității este staționară și pentru care revizuirile medicale nu mai aduc elemente noi în prognosticul de recuperare, constatarea situațiilor prevăzute la alin. (1) lit. a) se face numai cu avizul INEMRCM.

(3) Stabilirea încadrării în situațiile prevăzute la alin. (1) se face prin decizie medicală asupra capacității de muncă emisă de medicul expert al asigurărilor sociale.

ART. 85

În aplicarea art. 70 din lege, INEMRCM emite, după caz, rapoarte de expertiză medicală a capacității de muncă, avize de specialitate și decizii medicale asupra capacității de muncă.

C. Contestarea deciziei medicale asupra capacității de muncă

ART. 86

(1) Decizia medicală asupra capacității de muncă poate fi contestată, în termen de 30 de zile calendaristice de la comunicare, la comisiile medicale regionale de contestații.

(2) Contestația se înregistrează la cabinetul de expertiză medicală a capacității de muncă, emitent al deciziei medicale asupra capacității de muncă ce face obiectul contestației.

(3) Contestația, împreună cu dosarul medical al titularului, se înaintează comisiei medicale regionale de contestații competente, în termen de 3 zile lucrătoare de la data înregistrării.

ART. 87

Pot face obiectul contestației orice elemente relevante pentru stabilirea dreptului la pensie de invaliditate, înscrise în decizia medicală asupra capacității de muncă.

ART. 88

Decizia medicală emisă în soluționarea contestației înlocuiește decizia inițială și produce efecte de la data acesteia.

ART. 89

În soluționarea contestației se au în vedere aceleași proceduri și criterii medicale ca și în cazul expertizării/evaluării capacității de muncă.

ART. 90

(1) Deciziile comisiilor medicale regionale de contestații pot fi atacate la instanțele judecătorești competente în termen de 30 de zile calendaristice de la comunicare.

(2) Deciziile medicale asupra capacității de muncă prevăzute la alin. (1), necontestate în termen, rămân definitive.

ART. 91

Deciziile medicale asupra capacității de muncă rămase definitive pot fi revizuite de către medicii experți ai asigurărilor sociale din cabinetele de expertiză medicală emitente, la sesizarea părții interesate, a organelor de control a INEMRCM sau în aplicarea deciziilor instanțelor judecătorești.

ART. 92

Modelele documentelor emise de medicul expert al asigurării sociale se stabilesc prin ordin al președintelui CNPP, emis în termen de 60 de zile de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, a prezentei hotărâri, la propunerea INEMRCM.

CAP. V

Alte drepturi de asigurări sociale. Ajutorul de deces

ART. 93

(1) În sistemul public de pensii se acordă ajutor de deces, în cazul decesului asiguratului prevăzut la art. 6 alin. (1) și (2) din lege, pensionarului sistemului public de pensii sau al unui membru de familie care nu era asigurat ori pensionar la data decesului;

(2) Ajutorul de deces se acordă și în cazul persoanei care, în ultimele 6 luni anterioare decesului, a avut calitatea de asigurat în sistemul public de pensii, indiferent de stagiul de cotizare realizat în această perioadă.

(3) Ajutorul de deces se acordă și în cazul decesului persoanei aflate în timpul concediului pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 2 ani, iar în cazul copilului cu handicap până la 3 ani, respectiv până la 7 ani, sau al unui membru de familie al acestuia, dacă, anterior intrării în concediu, persoana în cauză era asigurată obligatoriu potrivit prevederilor art. 6 alin. (1) din lege.

ART. 94

În cazul decesului asiguratului sau al pensionarului, ajutorul de deces se achită unei singure persoane, care dovedește cu documente că a suportat cheltuielile ocazionate de deces și care poate fi, după caz:

- a) soțul supraviețuitor;
- b) copilul;
- c) părintele;
- d) oricare altă persoană.

ART. 95

(1) Dovada că au fost suportate cheltuielile ocazionate de deces se face cu înscrisuri în acest sens, inclusiv cu declarație olografă pe propria răspundere a solicitantului ajutorului de deces.

(2) Prin excepție de la alin. (1), în cazul persoanelor prevăzute la art. 94 lit. d), dovada că au fost suportate cheltuielile ocazionate de deces se face prin înscrisuri în acest sens sau prin declarație pe propria răspundere autenticată.

3) Dispozițiile prevăzute la alin. (1) și (2) nu se aplică în cazul persoanei juridice.

ART. 96

În înțelesul legii, cu privire la acordarea ajutorului de deces, membrii de familie pot fi:

a) soțul/soția;

b) copiii proprii, copiii adoptați, copiii aflați în plasament familial sau cei încredințați spre creștere și educare familiei, în vârstă de până la 18 ani sau, dacă își continuă studiile, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 de ani, sau indiferent de vârstă, dacă și-au pierdut capacitatea de muncă înaintea vârstelor menționate;

c) părinții și bunicii oricărui dintre soți.

ART. 97

(1) Dovada că membrul de familie nu era asigurat sau pensionar se face prin declarație olografă pe propria răspundere a celui care solicită ajutorul de deces.

(2) Solicitantul ajutorului de deces trebuie să facă dovada că avea calitatea de asigurat sau pensionar în sistemul public de pensii la data decesului membrului de familie.

ART. 98

(1) În situația în care membrul de familie decedat era un copil în vârstă de până la 18 ani, inclusiv, ajutorul de deces se acordă indiferent dacă era sau nu la studii.

(2) În cazul decesului copilului cu vârsta de peste 18 ani, fără a depăși 26 ani, ajutorul de deces se acordă dacă se afla în continuarea studiilor.

(3) În situația decesului copilului cu vârsta cuprinsă între 18 ani și 26 ani, care nu se afla în continuarea studiilor, precum și a copilului cu vârsta de peste 26 ani, ajutorul de deces se acordă dacă aceștia și-au pierdut capacitatea de muncă înaintea vârstei de 18 ani sau, dacă era în continuarea studiilor, până la terminarea acestora, fără a depăși vârsta de 26 ani.

(4) Dovada pierderii capacității de muncă se face cu un act medical emis sau vizat de medicul expert al asigurărilor sociale, prin care se atestă cauza care l-a făcut inapt pentru muncă și data ivirii acesteia.

ART. 99

Ajutorul de deces se acordă pe baza următoarelor documente:

- a) cerere pentru acordarea ajutorului de deces, potrivit modelului prevăzut în anexa nr. 11;
- b) certificat de deces (original și copie);
- c) act de identitate al solicitantului (original și copie);
- d) actele de stare civilă ale solicitantului, din care să rezulte calitatea de soț/soție, respectiv gradul de rudenie cu decedatul (original și copie), după caz;
- e) dovada că solicitantul a suportat cheltuielile ocazionate de deces (original);
- f) adeverință care să certifice că, la data decesului, membrul de familie cu vârsta cuprinsă între 18 și 26 de ani urma o formă de învățământ organizată potrivit legii (original), după caz;
- g) act medical emis sau vizat de medicul expert al asigurărilor sociale, prin care se atestă boala care l-a făcut inapt și data ivirii acesteia, în cazul copilului inapt în vârstă de peste 18 ani (original), după caz;
- h) dovada calității de asigurat în sistemul public de pensii, după caz;
- i) declarație olografă pe propria răspundere a celui care solicită ajutorul de deces că membrul de familie, la data decesului, nu era asigurat sau pensionar, după caz;
- j) procură specială, după caz;
- k) extras de cont, după caz.

ART. 100

(1) Cererea pentru acordarea ajutorului de deces se depune la casa teritorială de pensii competentă potrivit art. 115 din lege.

(2) Ajutorul de deces se achită în termen de 3 zile lucrătoare de la solicitare de un singur plătitor și se decontează din bugetul asigurărilor sociale de stat la nivelul ajutorului de deces prevăzut la art. 111 alin. (4) din lege, respectiv art. 112 alin. (4) din lege.

(3) Termenul de 3 zile lucrătoare, prevăzut de lege, se calculează potrivit dispozițiilor din Codul Civil, conform cărora, când termenul se stabilește pe zile, nu se ia în calcul prima și ultima zi a termenului. În situația în care ultima zi este o zi nelucrătoare, termenul se va prelungi până la sfârșitul zilei lucrătoare ce urmează.

(4) Ajutorul de deces poate fi solicitat în termenul general de prescripție prevăzut de lege, calculat de la data emiterii certificatului de deces.

ART. 101

(1) Ajutorul de deces prevăzut la art. 111 și la art.112 din lege poate fi achitat și către o persoană juridică, prin virament bancar, dacă face dovada ca a suportat cheltuielile ocazionate de deces.

(2)Ajutorul de deces prevăzut la art. 111 din lege se acordă în baza următoarelor documente:

- a) cerere pentru acordarea ajutorului de deces, potrivit modelului din anexa nr. 12 - a;
- b) certificat de deces în original și copie;
- c) împuternicirea persoanei care reprezintă persoana juridică, după caz;
- d) act de identitate al reprezentantului legal/împuternicitului al persoanei juridice;
- e) dovada că persoana juridică a suportat cheltuielile ocazionate de deces, în original, după caz; cămin de bătrani
- f) contract de prestări servicii cu persoana juridică, după caz; (ptr firma de pompe funebre)
- g) procură specială prin care persoana juridică este mandată să depună documentele și să încaseze ajutorul de deces, după caz; (ptr firma de pompe funebre)
- h) dovada că persoana care a mandatat persoana juridică a suportat cheltuielile de deces, după caz; (factura firmei de pompe funebre pe numele beneficiarului)
- i) dovada calității de asigurat, după caz;
- j) extras de cont.

(3)Ajutorul de deces prevăzut la art. 112 din lege se acordă în baza următoarelor documente:

- a) cerere pentru acordarea ajutorului de deces, potrivit modelului din Anexa nr.12 -b;
- b) procură specială prin care persoana juridică este mandată să depună documentele și să încaseze ajutorul de deces;
- c) certificat de deces în original și copie;
- d) împuternicirea persoanei care reprezintă persoana juridică, după caz;
- e) act de identitate reprezentant legal/împuternicit al persoanei juridice;
- f) actele de stare civilă ale asiguratului/pensionarului al cărui membru de familie a decedat, din care să rezulte calitatea de soț/soție, respectiv gradul de rudenie cu decedatul (original și copie), după caz;
- g) dovada calității de asigurat în sistemul public de pensii, după caz;
- h) dovada că asiguratul/pensionarul, al cărui membru de familie a decedat, a suportat cheltuielile ocazionate de deces (original);
- i) declarație olografă pe propria răspundere că membrul de familie nu era asigurat sau pensionar;
- j) adeverință care să certifice că, la data decesului, membrul de familie cu vârsta cuprinsă între 18 și 26 de ani urma o formă de învățământ organizată potrivit legii (original), după caz;

- k) act medical emis sau vizat de medicul expert al asigurărilor sociale, prin care se atestă boala care l-a făcut inapt și data ivirii acesteia, în cazul copilului inapt în vârstă de peste 18 ani (original), după caz;
- l) contract de prestări servicii cu persoana juridică, după caz;
- m) extras de cont.

ART. 102

(1) După efectuarea plății ajutorului de deces, la sediul casei teritoriale de pensii, plătitorul are obligația de a înscrie pe versoul certificatului de deces original, în baza căruia se solicită ajutorul de deces, mențiunea "ACHITAT", data, semnătura și ștampila.

(2) În situația în care plata ajutorului de deces se face prin virament bancar sau prin mandat poștal plătitorul are obligația de a înscrie pe versoul certificatului de deces original, în baza căruia se solicită ajutorul de deces, mențiunea "PLĂTIT prin virament bancar/mandat poștal", data, semnătura și ștampila.

ART. 103

Sumele încasate necuvenit cu titlu de ajutor de deces se recuperează, potrivit legii, pe baza deciziei emise de către casa teritorială de pensii, ce constituie titlu executoriu.

CAP. VI

Dispoziții tranzitorii

ART. 104

(1) Adeverințele prin care se atestă faptul că în anumite perioade, anterioare datei de 1 aprilie 2001, persoanele și-au desfășurat activitatea în locuri de muncă încadrate în grupele I și/sau a II-a de muncă se întocmesc potrivit modelului prevăzut în anexa nr. 9 la lege, numai pe baza documentelor, verificabile, aflate în evidențele angajatorilor, ale deținătorilor legali de arhive, precum și ale operatorilor economici autorizați de Arhivele Naționale pentru prestarea serviciilor arhivistice care au dreptul legal de a certifica aceste date conform Legii Arhivelor Naționale nr. 16/1996, cu modificările și completările ulterioare.

(2) Deținătorii legali de arhivă sunt creatorii și deținătorii de documente, iar operatorii economici autorizați sunt agenții economici ce dețin o autorizație de funcționare valabilă pentru unul sau mai multe dintre serviciile arhivistice pe care le prestează conform Legii Arhivelor Naționale nr. 16/1996, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Adeverințele nevalorificate la stabilirea și/sau recalcularea pensiilor, întocmite și eliberate anterior intrării în vigoare a Ordinului ministrului muncii, familiei și egalității de șanse nr. 590/2008 pentru aprobarea Procedurii privind modul de întocmire și eliberare a adeverințelor prin care se atestă activitatea desfășurată în locuri de muncă încadrate în grupele I și/sau a II-a de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, necesare stabilirii și/sau modificării drepturilor de pensie în conformitate cu prevederile Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, cu modificările și completările ulterioare, prin care se atestă activitatea desfășurată în locuri de muncă încadrate în grupele I și/sau a II-a de muncă, potrivit legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, se utilizează la stabilirea și/sau modificarea drepturilor de pensie dacă îndeplinesc condițiile legale de valabilitate, chiar dacă nu sunt conforme cu modelul prevăzut la alin. (1).

(4) Adeverințele prin care se atestă faptul că în anumite perioade, anterioare datei de 1 aprilie 2001, persoanele și-au desfășurat activitatea în locuri de muncă încadrate în grupele I și/sau a II-a de muncă, emise anterior intrării în vigoare a legii, întocmite cu respectarea prevederilor legale, în vigoare la momentul emiterii, se valorifică la stabilirea și/sau recalcularea drepturilor de pensie.

(5) Pentru a putea fi valorificată, adeverința menționată la alin. (1) se completează în mod obligatoriu la toate rubricile prevăzute.

ART. 105

Adeverințele eliberate anterior intrării în vigoare a legii, pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001, în care persoanele și-au desfășurat activitatea în locuri de muncă încadrate în grupa I de muncă, pe toată durata programului normal de lucru în fiecare lună, în locuri de muncă prevăzute la art. 28 alin. (1) lit. d) și f) - j) din lege, asimilate stagiului de cotizare în condiții speciale de muncă, întocmite cu respectarea prevederilor legale, în vigoare la momentul emiterii, se valorifică la stabilirea și/sau recalcularea drepturilor de pensie.

ART. 106

(1) Se asimilează stagiilor de cotizare în condiții speciale perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001 potrivit art. 133 alin. (4) din lege, în care asigurații au desfășurat potrivit prevederilor art. 28 alin. (1) lit. d) din lege, activități dintre cele prevăzute în anexa nr. 2 la lege, pe durata programului normal de lucru din fiecare lună, numai în locurile de muncă avizate în condiții speciale din cadrul unităților prevăzute în anexa nr. 3 la lege, activități încadrate, potrivit legislației anterioare acestei date, în grupa I de muncă.

(2) Prevederile alin. (1) se aplică și asiguraților care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) au desfășurat activități dintre cele prevăzute în anexa nr. 2 la lege;
- b) au desfășurat activități numai în locuri de muncă din cadrul unor unități care, în urma reorganizării, inclusiv prin preluarea parțială a patrimoniului, se regăsesc la una dintre unitățile prevăzute în anexa nr. 3 la lege;
- c) anterior reorganizării, au încetat raporturile de muncă cu unitatea care a fost reorganizată.

(3) Dovedirea condițiilor prevăzute la alin. (2) se face cu carnetul de muncă, completat potrivit prevederilor Decretului nr. 92/1976, și cu adeverințe eliberate, potrivit legii, de angajatorul la care a lucrat persoana respectivă sau, după caz, de instituția care a preluat arhivele acestuia. Modelul adeverinței este prevăzut în anexa nr. 13.

ART. 107

(1) Stagiul de cotizare realizat ulterior datei de 1 aprilie 2001, declarat în condiții speciale de muncă cu respectarea legislației anterioare intrării în vigoare a legii, se valorifică la stabilirea drepturilor de pensie în baza informațiilor preluate din declarațiile privind evidența nominală a asiguraților și din declarațiile nominale de asigurare depuse de angajatori.

(2) Stagiul de cotizare realizat ulterior datei de 1 aprilie 2001, declarat în condiții deosebite de muncă cu respectarea legislației anterioare intrării în vigoare a legii, se valorifică la stabilirea drepturilor de pensie în baza informațiilor preluate din declarațiile privind evidența nominală a asiguraților și din declarațiile nominale de asigurare depuse de angajatori.

(3) Locurile de muncă în condiții deosebite prevăzute la art. 27 alin.(2) din lege sunt locurile de muncă avizate în condiții deosebite și reînnoite prin aviz al Inspecției Muncii, respectiv CNCAN, al căror termen de valabilitate a fost menținut și prelungit până la intrarea în vigoare a legii, cu respectarea prevederilor legale în vigoare la momentul respectiv.

(4) Programul normal de lucru pentru locurile de muncă prevăzute la alin. (3) este cel stabilit prin acte normative specifice și care se desfășoară în condițiile în care s-au obținut avizele, respectiv pe durata programului normal de lucru.

ART. 108

(1) Prin timp util la pensie realizat de agricultori, prevăzut la art. 13 lit. c) din lege, se înțelege perioada în care foștii membri cooperatori au realizat un volum de muncă în fostele unități agricole, potrivit prevederilor Legii nr. 4/1977 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale membrilor cooperativelor agricole de producție, calculat potrivit metodologiei utilizate la aplicarea Legii nr. 80/1992 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale agricultorilor, republicată, cu modificările ulterioare.

(2) Timpul util la pensie realizat de foștii membri cooperatori se calculează în ani și se determină prin raportarea volumului total de muncă, exprimat în numărul de norme realizate în întreaga perioadă în care membrul cooperator a lucrat în fosta unitate agricolă cooperatistă, la cel mai mic număr de norme planificat a se realiza anual, din perioada respectivă, stabilit de adunarea generală a cooperatorilor. Frațiunile de an se neglijează.

(3) Timpul util la pensie, determinat potrivit prevederilor alin. (2), nu poate depăși numărul anilor calendaristici în care membrul cooperator a prestat muncă în fosta unitate agricolă cooperatistă.

(4) Timpul util la pensie se determină pe baza datelor, elementelor și informațiilor conținute în carnetul de pensii și asigurări sociale pentru membri CAP și/sau în actele doveditoare eliberate de primăria care deține arhiva fostelor unități agricole cooperatiste, întocmite cu respectarea prevederilor legale referitoare la valabilitatea actelor doveditoare.

ART. 109

În situația persoanelor asigurate potrivit Legii nr. 5/1977 privind pensiile și alte drepturi de asigurări sociale ale țăranilor cu gospodărie individuală din zonele necooperativizate, timpul util la pensie se determină pe baza carnetului de pensii și asigurări sociale și reprezintă numărul anilor calendaristici în care s-a achitat contribuția minimă lunară de 40 lei.

ART. 110

(1) Pentru perioadele de stagiu de cotizare contributiv realizat anterior datei de 1 aprilie 2001, la determinarea punctajelor lunare, se utilizează venitul total lunar realizat, brut sau net, după caz, asupra căruia s-a datorat, potrivit legii, contribuția la bugetul asigurărilor sociale de stat.

(2) Venitul total lunar realizat prevăzut la alin. (1) se dovedește prin adeverință eliberată conform modelului prevăzut în anexa nr. 6 la lege.

Art. 111

În cazul în care pentru anumite perioade de stagiu de cotizare contributiv realizat anterior datei de 1 aprilie 2001, nu se poate face dovada venitului total lunar realizat prevăzut la art. 110 alin. (1), la determinarea punctajelor lunare se utilizează salariile brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere a acestora în carnetul de muncă, precum și sporurile cu caracter permanent care, după data de 1 aprilie 1992, au făcut parte din baza de calcul a pensiilor conform legislației anterioare și care sunt înscrise în carnetul de muncă ori sunt dovedite cu adeverințe eliberate de angajatori, deținătorii legali de arhive sau operatorii economici autorizați de Arhivele Naționale pentru prestarea serviciilor arhivistice, care au dreptul legal de a certifica aceste date, în original.

AART. 112

(1) La data intrării în vigoare a legii, pensiile stabilite pe baza legislației anterioare se recalculează prin înmulțirea numărului total de puncte realizat cu valoarea punctului de referință prevăzută la art. 84 din lege.

(2) Numărul total de puncte realizat prevăzut la alin. (1), se obține prin însumarea punctajelor anuale realizate cu numărul de puncte de stabilitate acordate în baza art. 85 alin. (3) din lege.

(3) Punctajele anuale realizate sunt cele calculate conform legislației în vigoare la data stabilirii/recalculării drepturilor de pensie, utilizate la determinarea numărului de puncte în procesul de evaluare a pensiilor din sistemul public, în baza prevederilor art. 157 alin. (2) din Legea nr. 127/2019 privind sistemul public de pensii.

(4) Numărul de puncte de stabilitate prevăzut la art. 85 alin. (3) din lege se calculează pentru stagiul de cotizare contributiv realizat peste 25 ani contributiv și nu se acordă pentru perioadele în care s-a acumulat pensia cu venituri asigurate conform legii.

(5) Numărul de puncte de stabilitate prevăzut la art. 85 alin. (3) din lege se acordă și pentru vechimea în muncă sau vechimea în serviciu efectiv realizată în sistemul pensiilor militare de stat, valorificată la stabilirea drepturilor de pensie în sistemul public de pensii, conform legislației în vigoare la data stabilirii/recalculării pensiei.

(6) În urma procesului de recalculare prevăzut la art. 144 din lege, se acordă cuantumul mai avantajos și numărul total de puncte rezultat din recalculare.

ART. 113

(1) Dovada stagiului de cotizare realizat în sistemul public de pensii pentru perioadele de vechime în muncă realizate până la data de 1 aprilie 2001, se realizează conform art. 135 din lege, cu carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă, dovada stagiului de cotizare realizat anterior datei de 1 aprilie 2001 se face și cu alte acte prevăzute de lege, respectiv prin adeverințe eliberate de angajatori, deținători legali de arhivă sau operatori economici autorizați de Arhivele Naționale, în original, cu condiția publicării pierderii carnetului de muncă în Monitorul Oficial, conform Legii nr. 53/2003 - Codul Muncii.

(2) În situația prezentării și a altor acte de vechime în muncă prevăzute de lege, pentru perioadele menționate la art. 13 lit. a) din lege, acestea vor cuprinde obligatoriu cel puțin următoarele elemente:

a) denumirea angajatorului;

b) datele de identificare a persoanei;

c) perioada în care s-a lucrat, cu indicarea datei de începere și de încetare a raportului de muncă;

d) funcția, meseria sau specialitatea exercitată;

(3) Pentru perioadele menționate la art. 13 lit. a) din lege, dovedirea venitului total lunar brut sau net, după caz, utilizat la determinarea punctajelor lunare, se face prin adeverință întocmită conform modelului prevăzut în anexa nr. 6 la lege.

(4) Actele vor avea număr și dată de înregistrare, ștampila unității emitente, precum și semnătura celui care angajează unitatea sau a persoanei delegate în acest sens de conducerea unității.

(5) Adeverințele prin care se face dovada vechimii în muncă prevăzute la art. 13 lit. a) din lege, eliberate anterior intrării în vigoare a legii, pot fi valorificate dacă cuprind cel puțin elementele necesare prevăzute la alin. (2).

(6) În situația în care nu se prezintă adeverințe de venit întocmite conform anexei nr.6 la lege, pot fi valorificate la stabilirea punctajelor lunare adeverințele eliberate anterior datei intrării în vigoare a legii, prin care sunt dovedite salariile brute sau nete, după caz, în conformitate cu modul de înscriere al acestora în carnetul de muncă, precum și sporurile cu caracter permanent care, după data de 1 aprilie 1992 au făcut parte din baza de calcul a pensiilor, conform legislației anterioare datei de 1 aprilie 2001, dacă sunt întocmite conform dispozițiilor legale în vigoare la data eliberării.

ART. 114

Angajatorii, deținătorii legali de arhive, precum și operatorii economici autorizați în vederea prestării de servicii arhivistice sunt direct răspunzători, în condițiile legii, de legalitatea, exactitatea și corectitudinea datelor, elementelor și informațiilor pe care le înscriu, în baza documentelor deținute, în adeverințele pe care le eliberează în vederea stabilirii, recalculării sau revizuirii drepturilor de pensie.

ART. 115

(1) În situațiile menționate la art. 139 alin. (3) din lege, sporurile cu caracter permanent care se pot valorifica la stabilirea și/sau recalcularea drepturilor de pensie, sunt cele prevăzute în anexa nr. 14.

(2) Adeverința prin care se dovedesc aceste sporuri va cuprinde obligatoriu cel puțin următoarele elemente:

- a) denumirea angajatorului;
- b) datele de identificare a persoanei;
- c) perioada în care s-a desfășurat activitatea, cu indicarea datei de începere și de încetare a acesteia;
- d) funcția, meseria sau specialitatea exercitată;
- e) denumirea sporurilor, procentul sau suma acordată;
- f) perioada în care a primit sporul și temeiul legal în baza căruia s-a acordat.

(3) Adeverințele prevăzute la alin. (2) vor avea număr și dată de înregistrare, ștampila unității emitente, precum și semnătura celui care angajează unitatea sau a persoanei delegate în acest sens de conducerea unității.

(4) În ceea ce privește sporul pentru munca prestată în timpul nopții, adeverințele doveditoare ale acestuia vor fi eliberate cu respectarea modelului prevăzut în anexa nr. 15.

ART. 116

(1) Asigurații prevăzuți la art. 143 alin. (2) din lege, care au contribuit cu 4% la Fondul pentru pensia suplimentară, vor prezenta adeverință din care să rezulte perioada în care s-a plătit această contribuție.

(2) Pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001 în care o persoană a cumulat două funcții, la stabilirea punctajelor lunare se utilizează venitul total lunar realizat prevăzut de art. 139 alin. (1) din lege ori, în lipsa acestora, salariile brute sau nete, după caz, inclusiv sporurile cu caracter permanent, prevăzute de art. 139 alin. (3) din lege, corespunzătoare funcției de bază.

ART. 117

(1) Pentru perioadele anterioare datei de 1 aprilie 2001 în care o persoană a fost asigurată simultan atât în sistemul de asigurări sociale de stat, cât și în alte sisteme de asigurări sociale, integrate în sistemul asigurărilor sociale de stat, la stabilirea punctajului lunar se utilizează venitul total lunar realizat, prevăzut de art. 139 alin.

(1) din lege, ori în lipsa acestuia, salariile brute sau nete, după caz, inclusiv sporurile cu caracter permanent, prevăzute de art. 139 alin. (3) din lege.

(2) Prin excepție de la prevederile alin. (1), în situațiile în care o persoană a fost asigurată simultan la sistemul de asigurări sociale pentru agricultori și la sistemul de asigurări sociale de stat, la stabilirea punctajului se cumulează veniturile asigurate din perioadele respective.

ART. 118

(1) În cazul persoanelor care au urmat cursurile de zi ale unor instituții de învățământ superior, dovada absolvirii cursurilor de zi și a duratei normale a studiilor se face cu diploma însoțită de foaia matricolă sau, după caz, de adeverință din care să rezulte forma de învățământ, durata normală și perioada studiilor.

(2) În cazul persoanelor care au urmat cursurile de zi ale unor instituții de învățământ superior în străinătate, documentele doveditoare se prezintă traduse și legalizate.

(3) În situația persoanelor care pot dovedi, prin acte, imposibilitatea obținerii documentelor care atestă forma de învățământ și durata studiilor, valorificarea perioadelor respective se face în baza declarației pe propria răspundere autenticată.

ART. 119

(1) În situația schimbării gradului de invaliditate, după intrarea în vigoare a legii, pentru o pensie stabilită pe baza legislației anterioare, pensia aferentă noului grad de invaliditate se stabilește potrivit prevederilor legii, considerându-se îndeplinite condițiile referitoare la stagiul de cotizare necesar, existente la data înscrierii la pensie.

(2) La stabilirea pensiei de invaliditate, corespunzătoare noului grad de invaliditate, se valorifică și stagiile de cotizare realizate în perioada de invaliditate, iar stagiul potențial se determină conform prevederilor art. 66 și art. 87 alin. (1) din lege.

(3) În situația prevăzută la alin. (2), nu se valorifică perioadele în care persoana a avut calitatea de asigurat în baza unui contract de asigurare conform art. 61 alin. (2) din lege.

ART. 120

(1) Pensiile anticipate și anticipate parțiale, stabilite potrivit legislației anterioare intrării în vigoare a legii, devenite pensii anticipate conform art. 144 alin. (3)-(4) și art. 146 din lege, devin pensii pentru limită de vârstă la împlinirea vârstelor standard de pensionare prevăzute în anexa nr. 5 la lege sau, după caz, a vârstelor standard reduse potrivit legislației în vigoare, cu respectarea condiției privind stagiul minim de cotizare contributiv sau, după caz, stagiul complet de cotizare contributiv potrivit legii.

(2) Transformarea pensiilor prevăzute la alin. (1), în pensie pentru limită de vârstă, se face prin eliminarea diminuării, după caz, și valorificarea perioadelor asimilate, a eventualelor stagii de cotizare realizate în perioada de anticipare și a perioadelor de stagiul de cotizare nevalorificate la stabilirea pensiilor anticipate și anticipate parțiale.

ART. 121

(1) Pensia poate fi recalculată, la cerere, prin adăugarea veniturilor și/sau a stagiilor de cotizare, precum și valorificarea altor documente de natură să conducă la modificarea drepturilor de pensie, nevalorificate la stabilirea acesteia.

(2) Pensia pentru limită de vârstă poate fi recalculată, la cerere, prin adăugarea stagiilor de cotizare realizate după data înscrierii la pensie, o singură dată într-un an calendaristic.

(3) Pensiile anticipate prevăzute la art. 144 alin. (3)-(4) din lege se recalculează, la cerere, și prin valorificarea perioadelor asimilate nevalorificate la stabilirea acestora, conform prevederilor art. 94 alin. (5) din lege.

(4) La recalcularea pensiilor anticipate prevăzute la art. 144 alin. (4) din lege, stabilite potrivit legislației anterioare intrării în vigoare a legii, în condițiile alin. (1), se calculează numărul de puncte aferent stagiului/veniturilor adăugate potrivit legii și se menține procentul de diminuare, calculat la data stabilirii pensiei anticipate parțiale.

(5) La recalcularea pensiilor de invaliditate în condițiile alin. (1), stabilite potrivit legislației anterioare intrării în vigoare a legii, se calculează numărul de puncte aferent stagiului/veniturilor adăugate potrivit legii, iar numărul de puncte aferent stagiului potențial se determină cu respectarea condițiilor și modalității de calcul de la ultima decizie de stabilire/modificare a drepturilor de pensie.

(6) Pensia poate fi recalculată, la cerere, în cazul depunerii unor declarații rectificative de natură a modifica veniturile și/sau stagiile de cotizare valorificate inițial la stabilirea acesteia.

(7) În situația în care, urmare recalculării drepturilor de pensie, conform prevederilor art. 94 alin. (5) din lege, prin valorificarea venitului total lunar realizat, prevăzut la art. 139 alin. (1) din lege, rezultă un quantum al pensiei mai mic decât cel aflat în plată, se acordă numărul de puncte rezultate în urma recalculării și quantumul în condițiile art. 144 alin.(6) din lege.

(8) Drepturile recalculate potrivit alin. (1)-(7) se acordă începând cu luna următoare celei în care a fost înregistrată solicitarea. Modelul cererii de recalculare a pensiei este prevăzut în anexa nr. 16.

ART. 122

(1) Cererile înregistrate și nesoluționate până la data intrării în vigoare a legii se soluționează cu respectarea prevederilor legale în vigoare la data înregistrării cererii.

(2) Prin excepție de la alin. (1), persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare pentru limită de vârstă, pensie anticipată sau pensie anticipată parțială în data de 31 august 2024, zi nelucrătoare, dar depun cererea de pensionare în data de 2 septembrie 2024, respectiv prima zi lucrătoare de la data îndeplinirii condițiilor de pensionare, cererea de pensionare se soluționează cu respectarea prevederilor legale în vigoare la data îndeplinirii condițiilor pentru acordarea categoriei de pensie solicitate.

(3) În situația cererilor înregistrate înainte de intrarea în vigoare a legii, prin care se solicită pensii de urmaș, stabilite din pensii în plată ai căror titulari au decedat în luna august 2024, drepturile de pensie de urmaș se stabilesc potrivit legislației anterioare și se plătesc începând cu data de 1 septembrie 2024.

ART. 123

(1) În situația cererilor înregistrate în luna septembrie 2024, cu respectarea termenelor prevăzute la art. 90 alin. (4) lit. d) din lege, prin care se solicită pensii de urmaș ai căror titulari au decedat în luna august 2024, drepturile de pensie de urmaș se stabilesc potrivit legislației în vigoare la data decesului.

(2) Pensia de urmaş se stabileşte potrivit legislaţie în vigoare la data împlinirii vârstei standard de pensionare, în situaţia cererilor depuse în luna septembrie 2024, dacă condiţiile de pensionare au fost îndeplinite în luna august 2024, conform prevederilor art. 90 alin. (4) lit. e) din lege.

ART. 124

Formularele de decizii utilizate în activitatea de acordare a prestaţiilor se aprobă prin ordin al preşedintelui CNPP.

CAP. VII

Dispoziţii finale

ART. 125

(1) Pensiile stabilite în baza legislaţiei anterioare intrării în vigoare a legii, devenite pensii conform art. 144 din lege, se recalculează din oficiu, potrivit dispoziţiilor art. 155 din lege.

(2) În situaţia în care, urmare recalculării drepturilor de pensie, conform alin. (1), prin valorificarea venitului total lunar realizat, prevăzut la art. 139 alin. (1) din lege, rezultă un quantum al pensiei mai mic decât cel aflat în plată, se acordă numărul de puncte rezultate în urma recalculării şi quantumul în condiţiile art. 144 alin. (6) din lege.

ART. 126

(1) Sumele încasate necuvenit cu titlu de prestaţii de asigurări sociale se recuperează, pe baza deciziei emise de casa teritorială de pensii, ce constituie titlu executoriu, cu respectarea termenului general de prescripţie, de 3 ani.

(2) Termenul general de prescripţie curge potrivit dreptului comun de la data constatării prejudiciului creat prin plăţi necuvenite, respectiv de la data emiterii deciziei prevăzute la alin. (1).

(3) Debitul reprezentând prejudiciul creat din plăţi necuvenite se constituie pentru luni întregi, începând cu luna în care s-a făcut constatarea.

(4) Debitele reprezentând prestaţii de asigurări sociale, mai mici de 40 lei, se stabilesc pe baza deciziei emise de casa teritorială de pensii, nu se înregistrează în evidenţa debitorilor şi nu se mai urmăresc în vederea recuperării.

(5) În situaţiile prevăzute la art.156 alin.(7) din lege, casa teritorială de pensii are obligaţia de a se adresa instituţiilor abilitate în vederea identificării persoanei care a încasat necuvenit sumele respective.

ART. 127

Casele teritoriale de pensii calculează, rețin și virează, în cadrul competențelor legale, impozitul pe veniturile din pensii și orice alte obligații către alte fonduri, stabilite de legislația în vigoare, la data efectuării plății.

ART. 128

(1) În situația persoanelor care solicită pensie de invaliditate și care au realizat stagii de cotizare atât în sistemul public de pensii, cât și în sistemele proprii de asigurări sociale neintegrate acestuia, stagiul potențial se acordă de către ultimul sistem în care persoana a fost asigurată.

(2) În situația persoanelor care la data pensionării de invaliditate sunt asigurate simultan în două sau mai multe sisteme de asigurări sociale, stagiul potențial se acordă de către sistemul în care a realizat cel mai mare stagiul de cotizare.

(3) În situația pensionarilor de invaliditate gradul I, indemnizația pentru însoțitor se acordă cu respectarea regulilor prevăzute la alin. (1) și (2).

ART. 129

(1) Stagiile de cotizare, respectiv vechimea în muncă sau vechimea în serviciu efectiv realizată în sisteme neintegrate sistemului public de pensii, se au în vedere la deschiderea dreptului la pensie pentru limita de vârstă, la împlinirea vârstei standard de pensionare prevăzută la anexa nr.5, la lege și la deschiderea dreptului de pensie de invaliditate.

(2) Calculul pensiei din sistemul public de pensii se realizează doar pentru stagiul de cotizare din sistemul public de pensii.

ART. 130

Anexele nr. 1- 16 fac parte integrantă din prezentele norme.

PRIM MINISTRU
Ion-Marcel CIOLACU